

HOVO

Noord-Nederland

Het cursusaanbod van HOVO Noord-Nederland
vindt u ook op www.hovonoordnederland.nl

WINTER &
VOORJAAR
2025

Hovo Noord-Nederland

Coördinatie en programma

Jacqueline Kampman

Secretariaat en cursusadministratie

Elles Veldhuis

Silvia Bruins

Bestuur

Prof. dr. D.J. Wolffram, voorzitter

Mw. drs. A.H. Webbink, secretaris

Dhr. drs. R. Makkinga,

penningmeester

Mw. mr. A. van Weelden, lid

Mw. mr. F.G.H. Mulder, lid

Administratie

Telefoon

(050) 363 65 97

E-mail

hovo@rug.nl

Postadres

Postbus 72, 9700 AB Groningen

Bezoekadres

Oude Boteringestraat 34,

9712 GK Groningen,

kamer 0014

Openingstijden secretariaat

Het secretariaat is geopend van maandag t/m donderdag, van 10.00-12.00 uur. Gedurende deze uren zijn wij ook telefonisch bereikbaar.

Vakanties

Het HOVO Bureau is gesloten

tijdens de kerstvakantie

(21 december 2024 t/m 5 januari

2025 en tijdens de meivakantie

(26 april t/m 4 mei 2025).

We zijn tijdens de vakanties niet of slecht bereikbaar, uw mail wordt wel gelezen. Uiteraard kunt u zich via onze website gewoon opgeven voor een cursus.

Grafische vormgeving

AtweeA, Foelke Vos

Informatie bij het cursusprogramma winter-voorjaar 2025

Inschrijving

In deze gids vindt u de HOVO cursussen voor de periode januari-juni 2025. Sommige cursussen beginnen al in januari, maar andere veel later, in maart, in mei of zelfs pas in juni.

De informatie over de aanvangstijden vindt u uiteraard bij de cursus. Maar let op, de uiterste inschrijfdatum is twee weken voor de aanvang van de cursus. Vanaf dat moment kunt u niet meer via de website inschrijven. Voor een cursus die begint op 22 januari moet u zich dus al voor 8 januari inschrijven.

U schrijft zich in via onze website. Dit kan altijd, ook tijdens de vakanties en buiten kantoortijden. Telefonisch inschrijven is in principe niet mogelijk maar wij zijn u graag behulpzaam als het inschrijven niet lukt.

Na uw inschrijving ontvangt u automatisch een inschrijfbevestiging in uw mailbox. Mocht u dit bericht niet ontvangen, neemt u dan contact met ons op.

HOVO-gids en HOVO-website

In deze papieren gids vindt u de samenvatting van elke cursus en informatie over de data en tijden waarop de cursus wordt gegeven. Meer informatie over de inhoud van de verschillende colleges vindt u op onze website. Ook eventuele wijzigingen en aanvullingen worden daarop bekend gemaakt. Het is daarom verstandig om altijd ook nog even naar de tekst op de website te kijken vóór u zich definitief inschrijft.

Nieuwsbrief met meer informatie

Veel (nieuwe) informatie verschijnt met regelmaat in onze digitale Nieuwsbrief. Daarin staat het nieuwe cursusprogramma al voordat de gids verschijnt. En later toegevoegde lezingen of cursussen komen alleen in de Nieuwsbrief te staan. We raden u dan ook aan om u op de Nieuwsbrief te abonneren om op de hoogte te blijven. U kunt dit wijzigen in uw account. Uiteraard is het altijd mogelijk om de ontvangst van de Nieuwsbrief stop te zetten.

Cursusprijs

Wij hebben ons, gezien de alom stijgende kosten, genoodzaakt gezien een prijsverhoging voor de cursussen door te voeren van ca. 5%.

Mocht het voor u niet mogelijk zijn om de cursusprijs te betalen, dan kunt u mogelijk in aanmerking komen voor een korting op het cursusgeld (zie hiervoor de Algemene Voorwaarden achterin deze gids en op de website).

Vakantie

Tijdens de vakanties kunt u zich gewoon inschrijven voor een cursus. Maar we zijn dan telefonisch niet of minder goed bereikbaar. Uw mail wordt in deze perioden wel met enige regelmaat gelezen en beantwoord.

Bestuur en medewerkers van HOVO Noord-Nederland wensen u een studieuus 2025.

Programma Groningen & online

Filosofie

25WV-1G01	De verbeelding van het 'zelf'		8
25WV-1G02	Confrontaties met het lichaam		9
25WV-1G03	De kiemen van de democratie		10
25WV-1G04	Georg Wilhelm Friedrich Hegel		11

Geschiedenis

25WV-1G05	Geschiedenis en cultuur van het oude Griekenland		12
25WV-1G06	Nederlanders onderweg		13
25WV-1G07	Een geschiedenis van de Hanze		14
25WV-1G08	Op weg naar een nieuwe Amerikaanse Burgeroorlog?		15
25WV-1G09	Jalta, Potsdam & San Francisco		16
25WV-1G10	China en het Westen		17

Kunst- en cultuurgeschiedenis

25WV-1G11	Ongemakkelijke scènes uit acht Italiaanse films		18
25WV-1G12	Hedendaagse beeldende kunst		19
25WV-1G13	Impressionisme & context		20
25WV-1G14	Sprankelende Art Nouveau in vier wereldsteden		21
25WV-1G15	Parijs, Wenen, Berlijn rond 1900		22
25WV-1G16	Vrouwelijke kunstenaars		23
25WV-1G17	Stedentrip I. Flaneren door de kunstgeschiedenis		24
25WV-1G18	Beeldende kunstfilosofie		25
25WV-1G19	De kunst van het middeleeuwse manuscript		26

Mens en maatschappij

25WV-1G20	Psychomythologie. De grootste misverstanden in de psychologie.		27
25WV-1G21	Bretagne, een eigenaardige Franse regio		28
25WV-1G22	Een culinaire tijdreis: van de oertijd tot nu		29
25WV-1G23	Het ontstaan en vergaan van de mensheid, de nieuwste inzichten		30

Muziek en theater

25WV-1G24	Componeren in de schaduw van God II		31
-----------	-------------------------------------	--	----

Natuurwetenschap

25WV-1G25	Inleiding in de geologie		32
25WV-1G26	Leven in ons Zonnestelsel		33
25WV-1G27	Klimaatverandering en energietransitie		34

Taal en literatuur

25WV-1G28	Latijn, vervolgcursus		35
25WV-1G29	Weimar symbool van de Duitse 'geist'		36

Programma Friesland & online

Filosofie

25WV-2F01	De verbeelding van het 'zelf'	38
-----------	-------------------------------	----

Geschiedenis

25WV-2F02	Veranderende machtsverhoudingen, West-Europa tussen 1870 en 1990	39
25WV-2F03	De Koude oorlog 	40
25WV-2F04	De dreigende annexatie van Taiwan door China	41

Kunst- en cultuurgeschiedenis

25WV-2F05	Italiaanse bomen in het Netflix-bos	42
25WV-2F06	De zeggingskracht van de 17 de eeuwse schilderkunst in Nederland	43
25WV-2F07	Hedendaagse beeldende kunst	44
25WV-2F08	Voorstudie of fini?	45
25WV-2F09	Stedentrip I. Flaneren door de kunstgeschiedenis	46

Muziek en theater

25WV-2F10	Componeren in de schaduw van God II	47
25WV-2F11	De zingende revolutie	48

Taal en literatuur

25WV-2F12	'Alkibiades' van Ilja Leonard Pfeijffer	49
25WV-2F13	HOVO en Natuurmuseum Fryslân	50

Programma Drenthe

Geschiedenis

25WV-3D01	80 jaar vrijheid in Drenthe	52
25WV-3D02	De dreigende annexatie van Taiwan door China	53
25WV-3D03	Bolwerk van spionnen	54

Kunst- en cultuurgeschiedenis

25WV-3D04	Impressionisme & de context	55
-----------	-----------------------------	----

Programma Zomeracademie 2025

Natuurwetenschap

25WV-Z01	Plantenecologie en biodiversiteit	58
----------	-----------------------------------	----

Taal en cultuur

25WV-Z02	Homerus Odyssee het verhaal van identiteitsverlies tot statuserstel	59
----------	---	----

Kunst- en cultuurgeschiedenis

25WV-Z03	Johannes Vermeer	60
25WV-Z04	Victoriaanse schilders en Alma-Tadema	61

	Inschrijfprocedure	62
	Algemene voorwaarden	63

Online programma (hybride)

Verschillende cursussen kunt u, behalve op locatie, ook online volgen. U kunt zich daarvoor gewoon inschrijven bij de desbetreffende cursus. De zoomcode om de cursus online te kunnen volgen, krijgt u twee weken voor aanvang, tegelijkertijd met de overige informatie, per email toegestuurd.

Onderstaande cursussen kunt u online volgen:

Filosofie

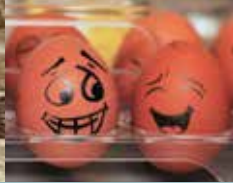
25WV-1G02	Confrontaties met het lichaam		9
25WV-1G03	De kiemen van de democratie		10

Geschiedenis

25WV-1G09	Jalta, Potsdam & San Francisco		16
25WV-1G10	China en het Westen		17
25WV-2F03	De Koude oorlog		40

Groningen

De verbeelding van het 'zelf'

Er zijn weinig woorden die we zo vaak in de mond nemen als het woordje 'ik'. En er lijkt weinig zo vanzelfsprekend als het 'zelf' waarnaar dat woordje verwijst. Onze opvattingen over bewustzijn, persoonlijkheid, zelfontplooiing, vrije wil, verantwoordelijkheid, liefde en burgerschap zijn betekenisloos zonder dat 'ik'. Maar als we gaan nadenken over wat dat 'zelf' is, zien we ons geconfronteerd met een filosofisch mysterie.

Met zijn filosofische one-liner "ik denk, dus ik ben" definieerde Descartes het 'zelf' als een denkende 'substantie'. Sindsdien staat het 'zelf' centraal in de filosofie, maar ook daarbuiten: het westerse denken is in die zin 'ego-centrisch'. Toch heeft de filosofie het 'zelf' op zeer verschillende manieren verbeeld, vanuit diverse invalshoeken en disciplines. De verschillende theorieën vullen elkaar soms aan, maar spreken elkaar minstens zo vaak tegen, waardoor er op de vraag naar wat dat 'zelf' is geen eenduidig antwoord is. Dit leidt in ons dagelijks leven niet zelden tot verwarring. Enerzijds worden we aangespoord tot zelfverwerkelijking en zelfontplooiing, om 'te worden wie we zijn', zonder daarbij ons authentieke zelf te verliezen, of zelfs op zoek te gaan ons 'ware zelf'. Anderzijds houdt de neurologie ons voor dat het 'zelf' en de 'vrije wil' niet bestaan, en dat 'we ons brein zijn'. In deze cursus gaan we in op deze vragen.

Cursusnummer

25WV-1G01

Docent

Drs. Edward van der Tuuk studeerde sociale filosofie, wetenschap & samenleving, en ethiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt cursussen voor HOVO en andere instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 23 januari t/m 3 april, 20 februari vervalt.

Tijd

10.45-12.45 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

9 januari 2025

Meer informatie vindt u op

hovo.norderland.nl

Afbeelding

psychologyofpower.org

Confrontaties met het lichaam

Een hedendaagse kijk op de relatie lichaam-geest

In de moderne filosofie wordt de mens gezien als een eenheid van lichaam en geest. Maar mensen ervaren ook een discrepantie tussen lichaam en geest: “Ik wil wel, maar mijn lijf niet.”

Dit vraagt om een filosofische reflectie die voorbij oude tweedelingen zoals lichaam-geest en subject-object kan raken. In deze cursus een verkenning van hedendaagse filosofen die daarover schrijven.

In de 21ste eeuw maakt de filosofie een wending door van de geest en de contemplatie naar het materiele en fysieke bestaan.

Slatman, die zelf haar carrière begonnen in de fysieke zorg, beschrijft hoe het lichaam als onderzoeksobject ontstaat. De mens die dat lichaam heeft, krijgt de individuele verantwoordelijkheid voor dat lijf en wordt een autonoom subject. De wereld waarbinnen deze lichamelijke zich afspeelt blijft dus buiten beschouwing.

De emancipatie van mensen met lichamen die beschreven worden als ‘abnormaal’, ‘ziek’ of ‘ouder wordend’ maakt een nieuwe lijn van denken wakker die de belichaamde mens ook ziet als onderdeel van een wereld. In die wereld worden specifieke vormen van lichamelijke uitgenodigd, genegeerd of afgewezen in hun bestaan. Zeker (leven in) het ouder wordend lichaam vraagt om reflectie op die benadering.

Cursusnummer
25WV-1G02

Docent

Drs. Petra Bolhuis studeerde filosofie aan de RUG. Zij is al vele jaren als docent bij HOVO werkzaam.
www.maieutiek.nl

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 29 januari t/m 9 april, 19 februari vervalt.

Tijd

10.00-12.15 uur

Cursusprijs

€ 285,00

Inschrijven voor

16 januari 2025

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

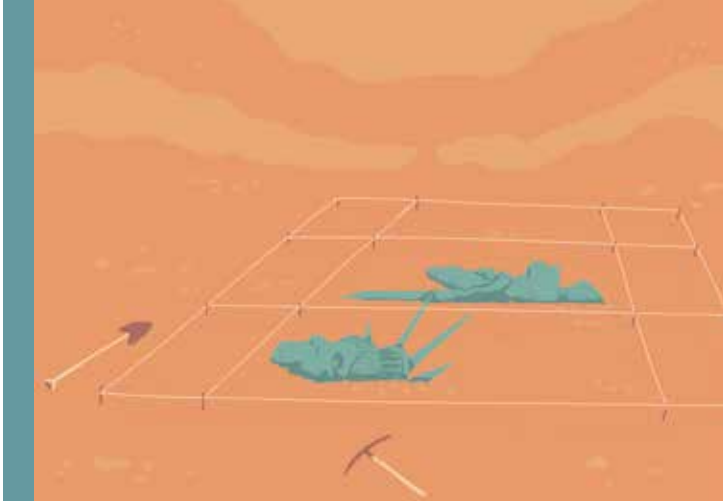
Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Dagmar illustraties

De kiemen van de democratie

Democratie en haar mogelijke problemen door de ogen van de Tocqueville

Tocqueville waarschuwt tegen de, in zijn ogen onvermijdelijke, valkuilen van de democratie, waar wij burgers van een democratie altijd waakzaam voor zouden moeten zijn.

De handvatten die Tocqueville biedt zijn een mogelijkheid om over democratie te reflecteren buiten de waan van de dag. Hij biedt goed denkgereedschap, iets dat nodig is in een tijd dat in de VS en Europa de democratie onder druk staat.

Anders dan de titel van zijn boek doet vermoeden, gaat Tocqueville analyse vooral over de democratie in Europa. De Fransman Tocqueville schreef in 1835 en 1840 dit boek tijdens zijn reis naar Amerika. Doordat hij de al bestaande democratie van Amerika vergeleek met die van Frankrijk, waar net het stof van de revoluties was neergedaald, kon hij laten zien hoe verschillend deze democratieën waren.

Tocqueville is, zoals hij zelf zegt een 'kritische vriend van de democratie'. Hij schrijft hij dit lijvige boek als een waarschuwing tegen de, in zijn ogen onvermijdelijke, valkuilen van de democratie waar wij burgers van een democratie altijd waakzaam voor zouden moeten zijn.

Tocqueville polariseert niet maar legt inherente problemen van de democratie bloot. En hoe onwaarschijnlijk het ook klinkt: Tocqueville's analyse uit het begin van de negentiende eeuw geeft antwoord op veel van de vragen die wij Europeanen vandaag de dag hebben.

Cursusnummer
25WV-1G03

Docent

Drs. Petra Bolhuis studeerde filosofie aan de RUG. Zij is al vele jaren als docent bij HOVO werkzaam.
www.maieutiek.nl

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 29 januari t/m 9 april, 19 februari vervalt.

Tijd

13.00-15.15 uur

Cursusprijs

€ 285,00

Inschrijven voor

16 januari 2025

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

Dagmar illustraties

Georg Wilhelm Friedrich Hegel

Bewonderd denker, omstreden grootheid

Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770–1831) geldt als een grote naam in de canon van de westerse filosofie. Hij staat bekend als de belangrijkste grondlegger van het zogeheten Duitse idealisme. Tijdens zijn hoogleraarschap in Berlijn groeide Hegel uit tot de onbetwiste leider van de Duitse filosofie en werd hij beschouwd als de officiële staatsfilosoof. Zelden vergaarde een denker nog bij leven zoveel roem.

Wie was deze man? Waarom maakte hij zo een grote indruk op zijn tijdgenoten en intellectuele erfgenamen? En waarom oefent zijn filosofie vandaag de dag nog steeds op velen zoveel aantrekkingskracht uit?

Het denken van Hegel moet vooral worden begrepen als een reactie en een kritiek op de transcendentale filosofie van Immanuel Kant (1724-1804). Door een groots, veelzijdig en alomvattend nieuw wijsgerig systeem te ontwikkelen wilde Hegel Kant 'overwinnen' als ook 'voltoeien'. Veel tijdgenoten van Hegel raakten ervan overtuigd dat hij de moeilijkheden waarin Kant leek te zijn vastgelopen definitief had opgelost en hen de sleutel tot het raadsel van het universum had aangereikt. Sindsdien waart Hegels geest onmiskenbaar door de geschiedenis.

In deze cursus bestuderen we Hegels complexe filosofische systeem als ook zijn omstreden wijsgerige nalatenschap. De cursus biedt daarnaast een grondige kennismaking met zijn boeiende levensloop en doorwrochte werken, zoals de opzienbarende *Fenomenologie van de geest uit 1807*.

Cursusnummer
25WV-1G04

Docent

Drs. Arend Klaas Jagersma studeerde filosofie aan de VU in Amsterdam en was onderzoeker en docent aan de Faculteit der Wijsbegeerte van de RUG. Sinds 1996 verzorgt hij colleges voor meerdere HOVO-instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 24 januari t/m 4 april, 21 februari vervalt.

Tijd

14.15-16.00 uur

Cursusprijs

€ 285,00

Inschrijven voor

10 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Permanente expositie Hegel-Haus Stuttgart (Wikimedia Commons).

Geschiedenis en cultuur van het oude Griekenland

De bakermat van onze Europese cultuur

De Europese cultuur is niet te begrijpen zonder kennis van haar achtergronden en wortels in de beschavingen van Griekenland en Rome. De Griekse beschaving beleefde haar hoogtepunt in het 5e en 4e eeuwse Athene, maar al eerder zorgden dichters als Homerus en de archaische lyrieci (o.a. de dichteres Sappho) voor onuitwisbare sporen. In de beeldende kunsten (vazen, tempels, sculpturen etc.) bewonderen we nog steeds expressievormen die ons zeer vertrouwd aandoen maar waarvan de 'revolutionaire' vorm pas goed opvalt als we die vergelijken met de omringende culturen van Mesopotamië, Egypte e.d. En om nog maar niet te spreken van de tragediedichters en de filosofie.

De grote denkers van Griekenland, de grote schrijvers van tragedies en komedies hebben een geweldige invloed gehad op de Europese kunst en cultuur dank zij de Romeinen die hierbij als bemiddelaars zijn opgetreden. De organisatie van het Romeinse Rijk waarborgde dit doorgeven van de Griekse culturele waarden via de Middeleeuwen en de Renaissance tot in onze tijd. Motieven in schilderkunst, muziek, beeldende kunsten etc. zijn niet te begrijpen zonder kennis van deze achtergronden.

Er wordt uitvoerig stilgestaan bij de politieke en culturele ontwikkelingsgang van het oude Griekenland. Met PowerPoint-presentaties wordt dit ook visueel belicht.

Voor deze cursus wordt van de deelnemers beslist geen (voor)kennis van klassieke talen of antieke cultuur gevraagd. Alle fragmenten uit de literatuur worden in een moderne en merendeels Nederlandse vertaling gegeven.

Cursusnummer
25WV-1G05

Docent

Dr. Henk Schoonhoven was universitair docent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt al vele jaren cursussen voor HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 7 februari t/m
4 april, 21 februari vervalt.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 225,00

Inschrijven voor

24 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hvonoordnederland.nl

Afbeelding

Godin Nike (Wikimedia Commons).

Nederlanders onderweg

Op reis met de historische wegenatlas

Het onderwerp ‘Nederlanders onderweg’ is zo alledaags dat we er nauwelijks over nadenken. Toch valt er veel te ontdekken als je je verdiept in de vraag hoe onze voorouders reisden. Tweeduizend jaar geleden waren er al bestrate wegen. Eeuwenlang reisden we makkelijker over het water dan over land. Wie had gedacht dat we in ons land al zo’n vijf eeuwen over openbaar vervoer beschikken?

Deze cursus gaat over de weg en het vervoermiddel van onze voorouders. Over oeroude houten wegen door het veenmoeras, tolhuizen, veerboten, gierponten, karrensporen, ringwegen, koningswegen, kanalen, vliegvelden, rotondes, B-wegen, fietspaden, het 1200-kilometer-plan, de Gooische Moordenaar, metro’s en de Hoge Snelheidslijn.

Wie herinnert zich nog de ‘baanbrekende’ plannen om nog meer auto’s door onze historische binnensteden te laten rijden of juist nieuwe barrières op te werpen om al het doorgaande verkeer om te leiden. Vele eeuwen transportbeleid in Nederland hebben in ieder geval één ding duidelijk gemaakt: waar een wil is, komt een weg!

Cursusnummer
25WV-1G06

Docent

Dr. Paul Brood is archivaris en rechtshistoricus. Hij is als schrijver en redacteur betrokken bij verschillende historische publicaties.

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Vrijdag 7 t/m 28 maart.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 125,00

Inschrijven voor

21 februari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.nordnederland.nl

Afbeelding

Zeeuws Archief, Middelburg

Een geschiedenis van de Hanze

Kooplieden, steden en instituties in een middeleeuws handelsnetwerk

De Hanze is een historisch maar ook ongrijpbaar fenomeen. Bestuurders, bedrijven en toeristenbureaus associëren de Hanze met Europese samenwerking, vrede en welvaart. De historische werkelijkheid was gecompliceerder. De Hanze innoveerde, bracht kooplieden en steden bij elkaar en knoopte handelswegen aan zeeroutes. Haar lange geschiedenis bleek tegelijkertijd doorspekt van conflicten, regionale tegenstellingen en individueel opportunisme. Deze cursus staat in het teken van de dynamiek van de Hanze waarin mythevorming en historische werkelijkheid op gespannen voet met elkaar staan.

Tussen circa 1350 en 1600 was de Hanze een toonaangevend handelsnetwerk in het Oost- en Noordzeegebied en langs de Atlantische kusten van Europa. De Hanze introduceerde handelstechnieken, bracht goederenstromen op gang en faciliteerde handel en transport. Op haar hoogtepunt waren er zo'n 200 steden in Hanzeverband actief en beschikte het over tientallen buitenlandse vestigingen.

In dat netwerk van steden, kooplieden en kantoren wisselden samenwerking, diplomatie, boycotten en conflicten elkaar af. Het maakte van de Hanze geen verbond maar een losse organisatie waarin regionaal eigenbelang en opportunisme overheersten. De complexiteit van de verhoudingen met staten, regio's, steden en kooplieden maakt dat specialisten nog steeds debatteren over het ontstaan, organisatie en betekenis van de Hanze. Het neemt niet weg dat de Hanze mensenwerk was met uitingen die tot de dag van vandaag herkenbaar zijn.

Cursusnummer
25WV-1G07

Docent

De geschiedenis van de Hanze is een doorlopend onderzoeksthema van maritiem historicus Hanno Brand. Hij doceert, publiceert en geeft lezingen over dit thema in binnen- en buitenland.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 5 maart t/m
9 april.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 175,00

Inschrijven voor

19 februari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Hans Holbein de Jongere, The Merchant Georg Giske (1532). Staatliche Museen Berlin. (Web gallery of Art)

Op weg naar een nieuwe Amerikaanse Burgeroorlog?

Het politieke stelsel in de Verenigde Staten in de periode 1776-2024

Velen zullen zich met afschuw de beelden herinneren van 6 januari 2021; de aanval van gewelddadige Trump-aanhangers op het Capitool, het parlamentsgebouw, het hart van de Amerikaanse democratie. Inmiddels is de politieke polarisatie in de VS zo groot dat de verkiezingen van 2024 belangrijker zijn dan ooit. Een kandidaat die alleen een verkiezingsoverwinning als rechtmatig accepteert, is een gevaar voor de democratie zelf. Bovendien zal de uitslag van deze verkiezingen tevens van invloed zijn op de toekomst van de NAVO en op de veiligheid van de Westerse wereld en de huidige wereldorde.

In deze cursus zullen ook eerdere aanslagen op de democratie aan bod komen, met als belangrijkste voorbeeld de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865), toen het voortbestaan van de VS als politieke eenheid op het spel stond. De Zuidelijke Geconfedereerde Staten probeerden zich in 1861 met geweld af te scheiden van het centrale gezag in Washington. Vooral door het politieke vernuft van de Republikeinse president Lincoln werd deze burgeroorlog na een lange, bloedige strijd in 1865 gewonnen door het Noorden. Deze overwinning had tot gevolg dat de eenheid behouden bleef en bovendien in 1865 de slavernij overal werd afgeschaft.

In de huidige cultuurstrijd tussen Republikeinen en Democraten spelen de geconfedereerde vlag en standbeelden die betrekking hebben op de Burgeroorlog nog steeds een belangrijke rol, verafschuwd door de Democraten en hartstochtelijk omarmd door de Republikeinen. Bijzonder hieraan is dat ten tijde van de Burgeroorlog de rollen precies omgekeerd waren: de Democraten stonden achter de geconfedereerde vlag, terwijl de Republikeinen deze uit alle macht bestreden.

Cursusnummer
25WV-1G08

Docent

Drs. Cindy Besselink heeft ruim veertig jaar ervaring in het voortgezet onderwijs. Haar aandacht gaat vooral uit naar de Nieuwste en Contemporaine Geschiedenis.

Cursusvorm

Hoorcollege (9x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 28 januari t/m 8 april, 11 en 18 februari vervallen.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 250,00

Inschrijven voor

14 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Mount Rushmore
([Wikimedia Commons](#))

Jalta, Potsdam & San Francisco

De opbouw van een nieuwe wereldorde

Anno 2024 domineert wapengekletter in het Midden-Oosten en Oekraïne het nieuws. Na de schok van de Tweede Wereldoorlog was het de bedoeling dat de nieuw opgerichte Verenigde Naties conflicten zouden reguleren. Met een verlamde Veiligheidsraad lijkt deze organisatie steeds vaker tandeloos te staan. In deze cursus onderzoeken we de wortels van de nieuwe Wereldorde die na de Tweede Wereldoorlog ontstond.

Het idee om oorlog uit te bannen is niet nieuw: na de Franse Revolutie en Napoleontische oorlogen werd tijdens de conferentie van Wenen (1814-1815) gepoogd een nieuw machtsevenwicht te vestigen en de revolutie in te dammen. Gedurende de 19e eeuw waren er diverse (vergeefse) pogingen oorlog in te dammen. Tegelijkertijd reguleerden de Geneefse en Haagse conventies het fenomeen oorlog.

De gruwelen van de Eerste Wereldoorlog vormden de aanzet tot nieuwe pogingen. De Amerikaanse president Wilson noemde het 'the war to end all wars' en lanceerde de Volkenbond. In 1923 verbood het Kellogg-Briandpact oorlog. Dit waren radicale ideeën, die jammerlijk mislukten.

Met goede moed werd tijdens en na WO II, tijdens de conferenties van Jalta, Potsdam en San Francisco (1945), gepoogd een nieuwe wereldorde op te bouwen die het verbod op oorlog moest handhaven. De klaarblijkelijke afbraak van die wereldorde in onze tijd vormt uiteraard ook een onderdeel van deze cursus.

Cursusnummer

25WV-1G09

Docent

Dr. Nicolaas A. Kraft van Ermel is historicus, gespecialiseerd in contemporaine geschiedenis van Rusland, Oekraïne en Polen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 23 januari t/m 3 april, 20 februari vervalt.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

9 januari 2025

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan ook online worden gevolgd.

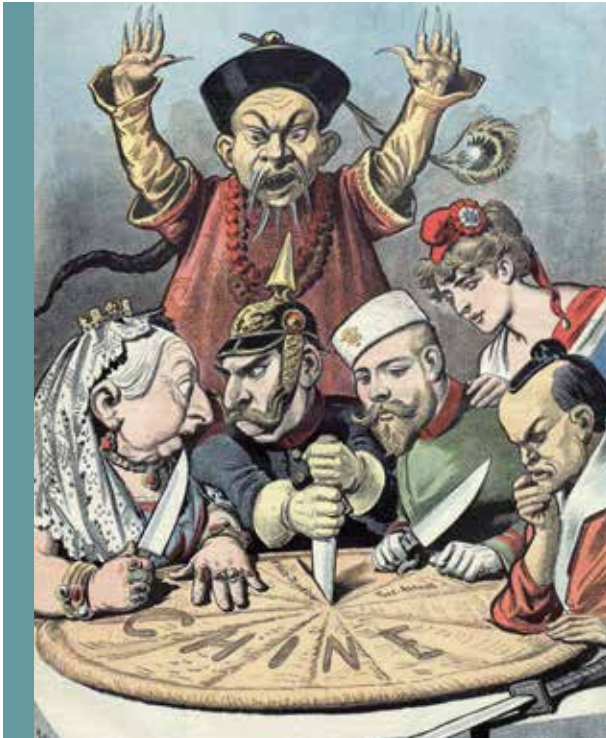
Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

De Grote Drie (v.l.n.r. Churchill, Roosevelt en Stalin) tijdens de Conferentie van Jalta. (Wikimedia Commons).

China en het Westen

Een Geschiedenis van Afstoten en Aantrekken

China en het Westen hebben al eeuwen een ambivalente verhouding. In de vroegmoderne tijd achtte China, het Rijk van het Midden, zich het centrum van de wereld. Contacten met het Westen werden afgedaan als onnodig én grievend. Het Westen – en met name Groot-Brittannië – dwong China in de 19de eeuw tot contact. Dit patroon van afstoten en aantrekken kenmerkt tot in de huidige tijd de Chinees-Westerse relaties.

China is tegenwoordig een wereldmacht. China is één van de grootste mondiale economieën. Dit was in de vroegmoderne tijd niet anders. Tegelijkertijd koos China vaak voor isolement in de overtuiging dat maatschappij en cultuur superieur waren aan de Westerse varianten. Vanaf de 19de eeuw raakten China en het Westen steeds meer in conflict. Naarmate de tijd vorderde – en China moderniseerde – werden de Chinees-Westerse tegenstellingen eerder ideologisch dan militair. En nu? Nadat de ping/pong diplomatie van Richard Nixon de weg naar Beijing had geopend, ontstond toenadering die heden ten dage weer is veranderd in wantrouwen. Deze collegereeks wil de weg naar de lauwe Westers-Chinese relaties schetsen én analyseren.

Cursusnummer

25WV-1G10

Docent

Prof. dr. J.S.A.M. (Hans) van Koningsbrugge is hoogleraar met als specialisatie de Russische geschiedenis en politiek.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 23 januari t/m 10 april, 20 en 27 februari vervallen.

Tijd

14.00-15.45 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

9 januari 2025

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Frans politiek cartoon uit 1898 (Wikimedia Commons).

Ongemakkelijke scènes uit acht Italiaanse films

Over de schoonheid en complexiteit van Italië

De Italianen kampen met economische problemen, corruptie, achterstallig onderhoud op vele fronten, uitstekend georganiseerde criminaliteit ... In deze cursus staan acht Italiaanse films centraal die ingaan op een aantal actualiteiten en op de complexe geschiedenis van Italië. Daar wordt u misschien niet vrolijk van, maar in de loop van deze cursus zult u ondanks alles nóg meer van dit land gaan houden. Beloofd!

Italië is een schitterend vakantieoord: een culinair paradijs, met gastvrijheid hoog in het vaandel, de ene regio nog mooier dan de andere. Maar toch, zo leuk is het daar niet altijd. Italië is pas sinds 1861 een eenheid, de onderlinge verdeeldheid is groot: noord tegenover zuid, bittere armoede tegenover enorme rijkdom. Al decennia lang zijn de problemen waarmee het land te kampen heeft een onuitputtelijke bron van inspiratie voor talloze regisseurs. We doen een greep uit de Italiaanse filmkeuken en stellen acht films centraal die ingaan op de donkere keerzijdes van het zonder meer prachtige Italië. Alle films zijn geïnspireerd op historische gebeurtenissen waarvan Italië nog altijd de gevolgen voelt ofwel op actualiteiten die de inwoners van Italië vandaag de dag in de greep houden. Van iedere film ziet u drie fragmenten van elk 15 à 20 minuten, ingeleid en van context voorzien door de docente.

Cursusnummer

25WV-1G11

Docent

Drs. Maaike Dicke was tot voor kort verbonden aan de RUG. Zij heeft een vertaalbureau en geeft privélessen 'Italiaans op maat', zowel in Winsum als in de stad.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Maandag 27 januari t/m
24 maart 2025, 17 februari
vervalt

Tijd

14.00-15.45 uur

Cursusprijs

€ 225,00

Inschrijven voor

13 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

La siciliana ribelle (2008),
Marco Amenta.

Hedendaagse beeldende kunst

De laatste decennia tot 2025

De hedendaagse kunst kenmerkt zich door een enorme pluriformiteit en het verdwijnen van de traditionele grenzen tussen disciplines. Spektakel en entertainment lijken nu geen negatieve betekenis meer te hebben. Zo exposeerde Damien Hirst op de Biënnale van Venetië 2017 een gigantische nep-archeologische opgraving uit zee met de sfeer van een fantasy film.

Vanuit een complexer wordende samenleving verwacht men dat kunstenaars maatschappelijke verschijnselen kritisch adresseren. Ook de groeiende aandacht van de media is niet meer weg te denken op de wijze waarop kunst functioneert. In de laatste decennia is er een rijkgeschakeerd tentoonstellingscircuit ontstaan en in rap tempo zijn musea voor hedendaagse kunst geopend. De ontwikkelingen op het wereldtoneel en de globalisering hebben geleid tot een wereldwijde uitwisseling. In deze context bestuderen we onder andere kunstenaars uit twee culturen, de Chinese kunst en de recente focus op culturele diversiteit, postkoloniale thema's en inclusiviteit.

Verder besteden we aandacht aan de opkomst van de fotografie; kunst in de openbare ruimte; het kunstbeleid van overheden waarin kunstenaars bijvoorbeeld worden uitgenodigd gebiedsontwikkeling te ondersteunen of het toerisme te bevorderen; de nieuwe media (video, internet, animatie, kunst-ervaringen in complete artificiële digitale werelden etc.); het uitbundig citeren van kunstgeschiedenis; cross-overs zoals de grote museale presentaties van design als kunst en de recente behoefte van kunstenaars om samen te werken in collectieven.

Cursusnummer
25WV-1G12

Docent

Drs. Johan Holtrop is kunsthistoricus en werk(te) onder andere als tentoonstellingsmaker, criticus, schrijver en doceert bij verschillende instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Maandag 10 februari t/m 28 april, 17 februari en 21 april vervallen.

Tijd

14.00-16.15 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

27 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Ron Mueck, Couple under an umbrella, 2013, Museum Voorlinden, Wassenaar, foto Antoine van Kaam.

Impressionisme & context

Ontdek het internationale verhaal

Het Impressionisme is een herkenbare stroming die onder vele museumbezoekers bijzonder geliefd is. Tijd om deze kunst in een bredere context te plaatsen van vriendschappen én wedijver, de kunsthandel, de Salon en de invloed van fotografie. En laten we vooral ook kennismaken met de vele vrouwelijke Impressionisten in de westerse kunstgeschiedenis!

Het Impressionisme geeft ons een indrukwekkend tijdsbeeld: maatschappelijke omwentelingen, uitvindingen, een veranderend straatbeeld én de opkomst van de kunsthandel en het toerisme. Al deze onderwerpen, en meer persoonlijke verhalen van de uiteenlopende kunstenaars, komen aan bod tijdens deze reeks. Want wat zijn eigenlijk de (on)mogelijkheden waar ze tegen aan lopen?

Hoewel Berthe Morisot de eerste Impressioniste is, blijven we natuurlijk niet alleen in La douce France. We reizen onder meer naar België, de Scandinavische landen en de VS. Om in de woorden van kunsthandelaar Durand-Ruel te blijven: 'The Americans do not laugh, they buy.'

Tijdens deze interactieve cursus gaan we samen hardop (leren) kijken naar de uiteenlopende schilderijen. Wat zien we? Wat roept het bij ons op? Waar doet het ons aan denken? Zo leren we deze kunstwerken nog beter kennen, waarderen én in de bredere context plaatsen.

Cursusnummer
25WV-1G13

Docenten

Janita Baron MA (1988) is kunsthistorica, conservator en museumdocent, gespecialiseerd in vrouwelijke kunstenaars (1400-nu) en de lange negentiende eeuw.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 28 januari t/m
8 april, 18 februari vervalt.

Tijd

13.45-15.30 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

14 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.noordnederland.nl

Afbeelding

(detail van) Berthe Morisot, Au bord du lac, 1883, o/d, Musée Marmottan Monet. Foto Janita Baron.

Sprankelende Art Nouveau in vier wereldsteden

Unieke kunstvormen in Brussel, Parijs, Barcelona en Wenen

Deze reeks is gewijd aan prachtige en originele kunstuitingen van de Art Nouveau in de sprankelende steden Brussel, Parijs, Barcelona en Wenen. De colleges zijn bijzonder aantrekkelijk voor degenen die al enthousiaste Art Nouveau liefhebbers zijn geworden, maar zijn zeker ook toegankelijk voor wie deze sierlijke, unieke kunstvorm beter wil leren kennen.

Parijs, Brussel, Barcelona en Wenen: vier steden in Europa waar rond 1900 de Art Nouveau hoogtij viert. In initiatiefrijk Brussel is de opkomst van de Art Nouveau nauw verbonden met de interesse van een welvarende klasse die zo haar vooruitstrevendheid wil onderstrepen. De gebouwen die onder de handen van Horta en Hankar ontstaan zijn adembenemend!

In het mondaine Parijs is er de Wereldtentoonstelling van 1900 waar de Art Nouveau een prominente plaats inneemt. De beelbepalende metro ingangen van sterarchitect Guimard zijn nog steeds vermaard! In verrassend Barcelona bepalen Gaudi en Domènech i Montaner grotendeels het veranderende stadsbeeld en zetten schitterende creaties neer.

In eigentijds Wenen, met Klimt en Hoffmann, ontstaat een vernieuwende, meer geometrische kunst..In alle steden zijn ook exceptionele juwelenmakers aan het werk, en natuurlijk komt ook de affiche- en schilderkunst aan bod. Verder maakt u kennis met andere vormen van kunstnijverheid, zoals de creaties van de Wiener Werkstaette.

Cursusnummer
25WV-1G14

Docent

Dr. Annemie De Gendt heeft vele jaren ervaring als docente aan de RUG. Zij deelt heel graag haar kennis en doet dat met veel enthousiasme en plezier.

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 28 januari t/m
25 februari, 18 februari
vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 125,00

Inschrijven voor

14 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.noordnederland.nl

Afbeelding

Casa Lleó i Morera
(Patrimoni Cultural
Catalunya)

Parijs, Wenen, Berlijn rond 1900

Turbulente tijden in Klank en Beeld

Voorbeelden uit de beeldende kunsten en muziek met verrassende klankbeeldcombinaties voeren je binnen in de turbulente tijden van drie culturele wereldsteden rond 1900. Rode draad: behoudzucht versus vernieuwingsdrang. Kortom, heel wat spannend (moois? lelijks?) voor oog en oor.

De roerige ontwikkelingen rond 1900 worden letterlijk breed uitgemeten, niet alleen in tijd maar ook in diversiteit (schilderkunst, beeldhouwkunst, architectuur, filmkunst, klassieke muziek, jazz, music-hall, revue, cabaret). Parijs met haar schokkende schandalen in de schilderkunst (impressionisme en expressionisme) en in de muziek (Stravinsky met het ballet 'Le Sacre du Printemps'), Wenen met de revolutionaire ontwikkelingen in de muziek (Tweede Weense School), Berlijn met een voortrekkersrol in de film- en theaterkunst.

Kortom Parijs, Wenen en Berlijn waren 'the places to be': broedplaatsen voor vernieuwing.

De veelheid aan ontwikkelingen en stromingen op het terrein van de beeldende kunst en muziek liet ook andere delen van Europa niet onberoerd.

Programma

- Modernisme in Klank en Beeld: ongehoord ... nooit vertoond!
- Art Nouveau en Art Deco
- Secession en Symbolisme
- Fascinerende vrouwen
- WO I en reacties daarop: het moest anders... het ging anders!
- Geometrie in Klank en Beeld
- Expressionisme in architectuur en film
- Reuring in de jaren '20: Années Folles, Goldener Zwanziger Jahre

Cursusnummer

25WV-1G15

Docenten

Gert Riemersma was docent in het middelbaar (beroeps)onderwijs in de vakken beeldende vorming en kunstgeschiedenis.

Gert Visser was psycholoog bij de RUG. Menselijke emoties zijn de bouwstenen voor zijn muziekcurssussen.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 13 maart tot 17 april.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 175,00

Inschrijven voor

27 februari 2025

Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

Gerrit Berckheyde, De bocht in de Herengracht, 1672, Rijksmuseum, Amsterdam (Wikipedia)

Vrouwelijke kunstenaars

Middeleeuwen tot en met impressionisme

Ontdek het leven en werk van de meest invloedrijke vrouwelijke kunstenaars uit de kunstgeschiedenis van de middeleeuwen tot en met het impressionisme, gesitueerd in de (kunst)historische ontwikkelingen en sociaal-maatschappelijke context. Hun erfenis is van blijvende betekenis en inspireert hedendaagse generaties.

In de jaren zeventig wordt duidelijk dat er door de eeuwen heen vele vrouwelijke kunstenaars actief zijn geweest. Waarom waren ze voordien zo weinig bekend en wie zijn deze vrouwen? In 1971 geeft Linda Nochlin in haar befaamde artikel: "Why have there been no great woman artists?" het startsein tot kritisch, kunsthistorisch onderzoek naar vrouwelijke kunstenaars in de kunstgeschiedenis. Deze tekst zet de toon voor nieuwe tendensen in het denken over vrouwen en kunst. Mechanismen die verantwoordelijk zijn voor eeuwenlange uitsluiting komen aan het licht. Ondanks alles bereikten enkele vrouwen de kunstenaarsstatus en toch werden hun namen uit de boeken weggelaten.

Vanaf eind jaren zeventig zet de rehabilitatie van vrouwelijke kunstenaars in, zijn er talrijke publicaties uitgegeven en tentoonstellingen georganiseerd om hen bij het grote publiek bekend te maken. Volgens hedendaagse statistieken is er echter van gelijkwaardigheid tussen mannelijke en vrouwelijke kunstenaars nog steeds geen sprake.

Cursusnummer

25WV-1G16

Docent

Drs. Miranda van Gelderen is kunsthistoricus en doceert kunstgeschiedenis, architectuurgeschiedenis en archeologie aan diverse onderwijsinstellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x)

Data

Vrijdag 31 januari t/m

28 maart, 21 februari

vervalt.

Tijd

14.15-16.00 uur

Cursusprijs

€ 225,00

Inschrijven voor

17 januari 2025

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

Marie-Denise Villers (1774-1821), Marie Joséphine Charlotte du Val d'Ognes (1786-1868), 1801. Olieverf op doek, 161,3 x 128,6 cm. Metropolitan Museum of Art, New York (Wikimedia Commons).

Stedentrip I. Flaneren door de kunstgeschiedenis

“Hier komt men om te zien en om gezien te zijn”

Flaneren is oog hebben voor specifieke details én voor de stad als geheel. Zes steden worden bezocht om hun kunst te bekijken en te bestuderen. De reis begint ten tijde van de statige barok en gaat via de zwierige 18de eeuw naar de baanbrekende, moderne 19de en begin 20ste eeuw. In deze tijd vonden tal van nieuwe ontwikkelingen plaats op het gebied van stedenbouw, architectuur, kunst en vormgeving.

Gedreven door de stoommachine onderging Europa in de 19de eeuw een industriële revolutie. Ook door verstedelijking en migratie veranderde de samenleving ingrijpend. Woonde rond 1600 naar schatting nog geen 10% van de wereldbevolking in steden, rond 1900 was dat ruim 20%. De stad stond voor een andere manier van samenleven, van produceren en consumeren. Eisen wat betreft vervoer, hygiëne en vermaak, zorgden voor een nieuwe dynamiek. Hierbij hoorde een nieuwe architectuur en kunst. ‘Stad’ en ‘kunst’ zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Programma

- 1 Het pauselijke Rome in de 16de eeuw
- 2 De handelsstad Amsterdam in de 17de eeuw
- 3 De hofstad Wenen in de 18de eeuw
- 4 Het Parijs van de bourgeoisie in de 19de eeuw
- 5 Barcelona en het modernisme rond 1900
- 6 De metropool New York in de 20ste eeuw.

Cursusnummer

25WV-1G17

Docent

Drs. Margaret Breukink wordt gedreven door haar passie voor kunst. Haar specialiteit is het bieden van een brede cultuurhistorische context.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x)

Data

Dinsdag 25 februari t/m
1 april 2025.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 187,00 inclusief
cursusmateriaal

Inschrijven voor

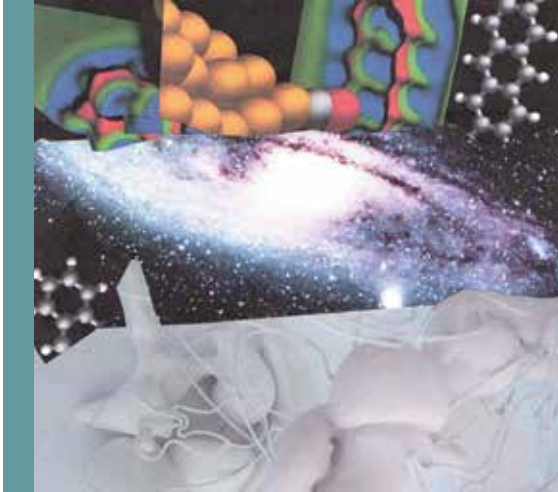
11 februari 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

Gerrit Berckheyde, De bocht in de Herengracht, 1672, Rijksmuseum, Amsterdam (Wikimedia Commons).

Beeldende kunstfilosofie

Beeldende kunsten geven vorm aan onze wereld en aan ons denken. In deze cursus bekijken we hoe ideeën vanaf de oermens tot nu met lijnen, kleuren en andere basiselementen zijn vastgelegd in beeldende kunstwerken. We onderzoeken wat we zien als we naar beeldende kunstwerken kijken en welke rol onze kennis hierbij speelt. Tijdens de cursus maakt de cursist kennis met een methode die het kijken naar kunstwerken interessanter kan maken.

Aan de hand van uitgebreid beeldmateriaal bespreken we tal van filosofische vraagstukken in relatie tot beeldende kunsten. Wat zijn beeldende kunstwerken, waarin onderscheiden zij zich van andere kunsttakken? Waarom vinden mensen in de ene tijd iets mooi en in een andere tijd niet? Is kunst puur, schoon of verbonden met belangen? Is het ene kunstwerk beter dan het andere? Wat is de rol van kunstkenner, en hoe kunnen wij ons eigen oordeel vormen? Hoe beïnvloeden wetenschap, techniek, sociale verhoudingen en commercie de beeldende kunsten? Kunnen we zowel in beeldende kunsten als in wetenschap spreken van waarheid? Is sinds het begin van de 20 ste eeuw sprake van een kantelpunt in de beeldende kunsten? Hoe dachten en denken verschillende filosofen over beeldende kunsten, en hoe beïnvloedt hun gedachtengoed kunstenaars en publiek?

Stapsgewijs biedt deze cursus mogelijke antwoorden. We bespreken kunstopvattingen van onder anderen Plato, Aristoteles, Immanuel Kant, Lukács György, Martin Heidegger, Michel Foucault, Jean-François Lyotard en Arthur Danto, en bekijken de ideeën van Leonardo da Vinci, Wassily Kandinsky, Marcel Duchamp, Joseph Beuys en andere kunstenaars.

Cursusnummer
25WV-1G18

Docent

Als filosoof en beeldend kunstenaar onderzoekt drs. Lidwien Schuitemaker de relatie tussen vormen en denken. Zij doceert kunstfilosofie aan verschillende instellingen.

Cursusvorm

Hoor- werkcollege (10x)

Data

Donderdag 23 januari t/m
3 april, 20 februari vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 285,00

Inschrijven voor

9 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.nordnederland.nl

Afbeelding

*Collage van Gabor Lodi
en Lidwien Schuitemaker
uit 'Filographische
eindeloosheden'*

De kunst van het middeleeuwse manuscript

De cursus geeft een overzicht van de opkomst en ontwikkeling van het middeleeuwse manuscript, de verschillende vormen van decoratie in de manuscripten, en de fysieke elementen van het manuscript. Bekende manuscripten worden gekoppeld aan voorbeelden in de Universiteitsbibliotheek Groningen, welke we tijdens een bezoek zullen bekijken.

Tijdens de cursus duiken we in de geschiedenis van de manuscripten en focussen we ons op de kunstwerken die deze boeken waarborgen. We zullen het hebben over het ontstaan van het manuscript en de belangrijke ontwikkelingen die het manuscript is ondergaan. We nemen de collectie manuscripten van de Universiteitsbibliotheek als uitgangspunt en kijken wie de manuscripten heeft gemaakt, en voor welk publiek. Om die vragen te beantwoorden, kijken we naar de fysieke elementen van de manuscripten en naar de decoratie die de manuscripten bevatten. We kijken naar randen vol bloemen en op zichzelf staande miniaturen. Aan het einde van de cursus hebben we prachtige manuscripten gezien en kunnen we de kunst die zich tussen de kaften bevindt een stukje beter uitleggen.

Cursusnummer
25WV-1G19

Docent

Nouschka van der Meij is onderzoeksmasterstudent gespecialiseerd in laatmiddeleeuwse manuscript-kunst.

Cursusvorm

Hoorcollege (3x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 19 maart t/m
2 april.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 100,00

Inschrijven voor

5 maart 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Eigen foto van Getijdenboek in de UB Groningen uit c. 1485-95, uklu HANDS 219. Fragment van pagina.

Psychomythologie

De grootste misverstanden in de psychologie

De psychologie is een fascinerend vakgebied dat ons helpt om gedrag en geestelijke processen van mensen te begrijpen. Helaas bestaan er ook veel misvattingen en mythes die door veel mensen nog steeds als feiten worden beschouwd. In deze serie van vier colleges bespreken we een aantal van die bekende misvattingen.

De psychologie heeft zich een plek verworven in de wetenschap. Terecht, want er wordt veel, goed en gedegen onderzoek gedaan. Echter, naarmate er meer onderzoek beschikbaar komt blijkt ook dat bepaalde theorieën en eerder gedane claims niet houdbaar meer zijn.

Wist u bijvoorbeeld dat die wereldberoemde piramide van Maslow helemaal niet van Maslow is, dit model wordt ten onrechte aan hem toegeschreven. En dat beroemde experiment in die gevangenis? Prof. Zimbardo heeft een aantal jaren geleden toegegeven dat het in werkelijkheid heel anders ging. Heeft onze linkerhersen helft een andere functie dan de rechterhersen helft? Zijn wij ons brein? Werkt een leugendetector? Bestaat er zoiets als een sterke persoonlijkheid? Is intrinsieke motivatie beter dan extrinsieke motivatie? Zijn emoties universeel?

In deze serie van vier college vertellen we over mythes, misverstanden en misleidingen uit de psychologie en de hedendaagse kijk op deze zaken.

Cursusnummer
25WV-1G20

Docent

Drs. Agnes Schilder is toegepast psycholoog, spreker, docent en coach. Ze is docent-onderzoeker aan de Hanze en NHLStenden.

Cursusvorm

4 colleges, om de week.
Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Maandag 3 februari,
24 februari, 10 en 24 maart.

Tijd

10.15-12.00 uur

Cursusprijs

€ 125,00

Inschrijven voor

20 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

[linkedin.com](#)

Bretagne, een eigenaardige Franse regio

Tegenwoordig één van de meest toeristische Franse regio's, maar lang beschouwd als achterlijk en afgezonderd van Parijs, wordt Bretagne gekenmerkt door een bijzondere geschiedenis en door een sterke geografische en culturele identiteit: prachtige karakteristieke landschappen, een eigen taal, sterke tradities en een rijk en divers cultureel erfgoed.

In vijf colleges krijgt u van een uit Bretagne afkomstige docente een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de regio.

Bretagne maakt samen met Ierland en delen van Groot-Brittannië deel uit van de Keltische gebieden met een eigen taal en behoorde tot 1532 niet tot het Franse Rijk. Daarna kenmerkte de provincie zich door het grote verschil tussen welvarende steden en het armoedige platteland en door de voortdurende minachting door de koninklijke macht (ze spreken er niet eens Frans!). Vervolgens werd door Napoleon en later onder de Derde Republiek een culturele oorlog gevoerd tegen de Bretonse taal en tradities.

Pas in de loop van de 20ste eeuw begon de economische ontsluiting van Bretagne - samen met de ontwikkeling van het toerisme - en sinds de jaren '70 vindt een regionale culturele herleving plaats. De belangstelling voor de Bretonse culturele identiteit groeit (muziek, legendes, religieuze erfgoed). Tegenwoordig is Bretagne een moderne dynamische regio, no 1 in Frankrijk van de agro-industrie en no 2 voor toerisme, hetgeen niet altijd zonder nadelige gevolgen gaat.

Cursusnummer
25WV-1G21

Docent

Drs. Alberte Roué was docent Franse taal en cultuur aan de RUG. Zij verzorgt al vele jaren cursussen voor HOVO en het Institut français.

Cursusvorm

Hoorcollege (5x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 4 maart t/m
1 april.

Tijd

11.15-13.00 uur

Cursusprijs

€150,00

Inschrijven voor

18 februari 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

Presqu'île de Crozon
(*Wikipedia*).

Een culinaire tijdreis: van de oertijd tot nu

Hoe de tijdgeest op ons bord weerspiegeld wordt

In deze cursus maakt u een culinaire reis door de geschiedenis, maar we kijken ook vooruit naar de revolutionaire innovaties die voor de deur staan.

We zullen zien hoe er in een periode van een paar duizend jaar, verrassend vaak sprake is van continuïteit, zoals kritiek op de 'bio-industrie,' of het slachten van dieren.

Maar ook is er veel veranderd, wie had er ooit van 'opvolgis' van rijst durven dromen, of blauwvintonijn uit de kweekreactor? Hoe dan ook: de tijdgeest wordt altijd op ons bord weerspiegeld.

Onze tijdreis begint in de prehistorie, waar we getuige zijn van de overgang van de Jagers/Verzamelaars- naar een landbouwsamenleving, de eerste transformatie die de wereld voorgoed zou veranderen.

Voor de verfijnde gastronomie zoals we die nu kennen, reizen we af naar Rome.

Wanneer het Rijk instort, maakt de culinaire ontwikkeling pas op de plaats, al zou je dat getuige de schranspartijen die Breughel of Bosch vereeuwigen, niet zeggen.

Tijdens de Renaissance wordt eten een bijna sacrale aangelegenheid. Topkoks worden als stervoetballers van het ene naar het andere hof getransfereerd, een keuken krijgt de status van atelier.

De Tweede grote transformatie, de Industriële Revolutie, laat ook ons eetpatroon niet ongemoeid. Door massaproductie ontstaat in toenemende mate een aanbod- in plaats van vraaggestuurd eetpatroon. Daarom doen ook marketing- en reclame z'n intrede om grotere afzet te realiseren.

De nieuwe strijd wordt gestreden in het laboratorium: een biefstuk uit de kweekreactor gefinancierd door Bill Gates, of toch maar een kweekzalm uit Aquatraz?

Cursusnummer
25WV-1G22

Docent

Drs. Barbera Sonneveldt is historicus en gepatenteerd lekkerbek. In haar werkzame leven heeft zij zich met name trends/lifestyle en gastronomie gespecialiseerd.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 22 januari t/m
2 april, 19 februari vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

8 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Een Hollands ontbijt, Floris van Schooten, 17de eeuw Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (Wikimedia Commons).

Het ontstaan en vergaan van de mensheid, de nieuwste inzichten

Recente wetenschappelijke ontwikkelingen werpen bestaande ideeën omver over hoe, wanneer en waar de mensheid is ontstaan. Hoe kon onze soort zich ontwikkelen tot het meest talrijke grote zoogdier ooit op aarde? De aantallen zijn gegroeid tot meer dan 8 miljard individuen en nemen toe. Er is geen antwoord op de vraag hoe lang de planeet onze extreme groei en het ermee gepaard gaande energieverbruik aankan.

Mutaties in het DNA van recente primaten tonen aan dat Chimpansees onze naaste verwanten zijn. De splitsing uit één gemeenschappelijke voorouder begon ongeveer 12 miljoen jaar geleden. De gangbare theorie is dat dit in Afrika gebeurde. Fossielen suggereren echter Europa als plaats van herkomst.

Later, vanaf 6 miljoen jaar geleden, evolueerden in Afrika tal van nauw verwante mensachtigen. De meest succesvolle was Homo erectus die zich verspreidde tot in China en Europa. Daaruit is de soort Homo sapiens geëvolueerd.

Uit fossiel DNA blijkt dat neanderthalers, denisova-mensen en moderne mensen ondersoorten van Homo sapiens zijn. Ze ontstonden na elkaar in Afrika en verspreidden zich over grote delen van de wereld in opeenvolgende migratiegolven.

Homo sapiens sapiens heeft nu 8 miljard individuen. Het totale energieverbruik van de soort draagt bij aan de opwarming van de aarde. Die temperatuurstijging bereikt langzaam waarden die 75 % van de laatste 500 miljoen jaar normaal waren. Is de mensheid in staat zich aan te passen?

Cursusnummer
25WV-1G23

Docent

Dr. John J. Videler is emeritus hoogleraar Evolutionaire Mechanica aan de Universiteit van Leiden, en Mariene Zoölogie en Bionica aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Cursusvorm

Hoorcollege (7x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 28 januari t/m 18 maart, 18 februari valt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 215,00

Cursusprijs is inclusief cursusboek

Inschrijven voor

14 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

John Videler

Componeren in de schaduw van God II

De vocale muziek van Johann Sebastian Bach

Gedurende zijn hele arbeidzame leven heeft Johann Sebastian Bach vocale muziek in verschillende genres voor verschillende gelegenheden geschreven. Deze cursus biedt een overzicht van Bachs vocale composities, variërend van de vroegste cantates uit het begin van zijn loopbaan tot de monumentale Mis in b. Er zal speciale aandacht zijn voor de relatie tussen muziek en tekst en voor de liturgische context waarvoor deze cantates werden gecomponeerd.

Net als in de voorgaande cursus over Bachs instrumentale muziek beginnen we met het lutherse koraal, dat in de 17e eeuwse lutherse kerkcantate prominenter aanwezig was dan in Bachs cantates voor de kerkdiensten in Leipzig. We zullen zien welke invloed veranderende opvattingen over de tekst voor de kerkcantates op de jonge Bach hebben gehad.

Het leeuwendeel van Bachs kerkelijke vocale muziek ontstond in de eerste jaren van Bachs ambtstermijn in Leipzig. Niet alleen het grote merendeel van de kerkelijke cantates, maar ook de Johannes-Passion en de Matthäus-Passion en de motetten (met het koraal het oudste genre in de lutherse kerkmuziek). Uit de latere jaren dateren het Weihnachts-Oratorium, de grote Mis in b (ook wel 'Hohe Messe' genoemd) en vier korte missen. Verspreid over zijn loopbaan componeerde Bach eveneens diverse wereldlijke cantates voor verjaardagen in vorstenhuizen, waaraan Bach was verbonden, of ten bate van handelaren in de rijke handelsstad Leipzig.

Cursusnummer
25WV-1G24

Docent

Dr. Marcel S. Zwitser studeerde muziektheorie en muziekwetenschap en promoveerde op een interdisciplinair proefschrift. Sinds 2000 verzorgt hij cursussen voor HOVO.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 22 januari t/m 2 april, 19 februari vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

8 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Johann Sebastian Bach door Hausmann, 1748, detail.
([Wikimedia Commons](#))

Inleiding in de Geologie

Fascinerend én actueel

Aardwetenschappen hebben in toenemende mate raakvlakken met hedendaagse energie- en klimaatproblematiek. Zo speelt geologie een belangrijke rol bij opsporing en productie van delfstoffen en ook bij de opslag van CO₂ en bij geothermie. Een beter begrip van de geologische processen welke impact hebben op klimaat (platentektoniek, aardbevingen, vulkanen, ijstijden) helpt om de huidige maatschappelijke discussie over energie en klimaat naar een meer genuanceerde context en breder perspectief te plaatsen.

In deze cursus wordt u meegenomen in de spectaculaire wereld van de geologie. Naast een aantal theoretische onderwerpen worden eveneens tot de verbeelding sprekende gebeurtenissen besproken waaronder het uitsterven van de dinosaurussen door een meteorietinslag in Mexico zo'n 65 miljoen jaar geleden. Of wat dacht u van "Snowball Earth", de hypothese die stelt dat de aarde in het Precambrium enkele malen volledig met ijs bedekt is geweest! Ook maken we een uitstapje naar de fascinerende geologie van de planeet Mars!

De theorie wordt afgewisseld met discussies over hedendaagse relevante onderwerpen (klimaat, fossiele brandstoffen, CO₂ opslag, geothermie) waarin geologie een rol speelt.

Cursusnummer

25WV-1G25

Docent

Drs. Bram Bruijn is geoloog en heeft ruim dertig jaar werkervaring bij Shell in binnen- en buitenland.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 21 januari t/m 4 maart, 18 februari vervalt.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 175,00

Inschrijven voor

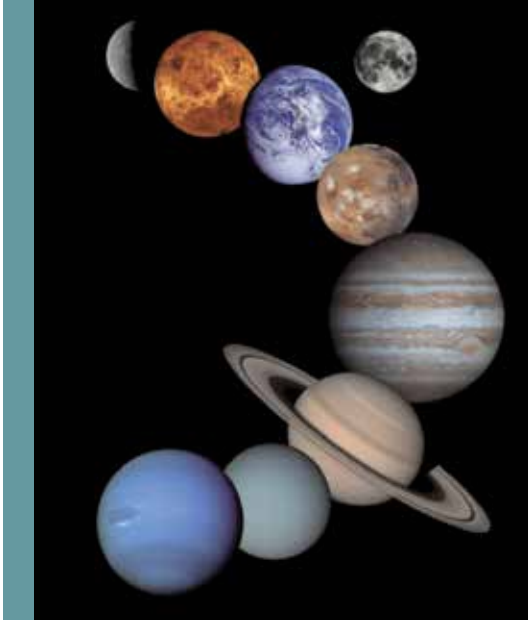
8 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.nordnederland.nl

Afbeelding

Copyright: Frank Kovalchek

Leven in ons Zonnestelsel

Er zijn al meer dan 5000 exoplaneten (planeten die draaien om een andere ster dan onze Zon) ontdekt.

Deze cursus behandelt de mogelijkheden en bedreigingen voor leven in óns Zonnestelsel. In ons eigen zonnestelsel kunnen we veel makkelijker zoeken naar leven dan bij andere sterren.

De resultaten van onderzoek zullen worden gebruikt om de vermoedens bij andere sterren te toetsen.

We behandelen achtereenvolgens: onze Zon, de Aarde, rotsplaneten, gasreuzen, ijsplaneten en kleiner grut: kometen en aardscheerders. Rotsplaneten lijken op onze Aarde en het ligt voor de hand om daar eerst te zoeken. Nu is het op Venus te heet en op Mars te koud, maar in vroeger tijden? Onze grote buitenplaneten hebben grote manen en diverse daarvan hebben ondergrondse oceanen. Zou daar leven bestaan?

Programma

- 1 Zon, Bron van warmte en licht
- 2 Aarde: Leven sinds 4 miljard jaar
- 3 Rotsplaneten: zijn ze bewoonbaar (geweest)?
- 4 Gasreuzen: zijn hun manen bewoonbaar?
- 5 Ijsplaneten en ijsdwergplaneten: Hebben die ondergrondse oceanen?
- 6 Kometen en aardscheerders: bombardement op Aarde, bedreigend of juist stimulerend voor Leven?

Cursusnummer

25WV-1G26

Docenten

Drs. Jan de Boer (1943) studeerde sterrenkunde in Groningen en werkte tot 1988 bij het Kapteyn Astronomisch instituut als beheerder en docent.

Dr. Paul Wesselius (1942) studeerde sterrenkunde in Amsterdam. Tot 2005 werkte hij bij SRON Netherlands Institute for Space Research

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 6 februari t/m 20 maart, 20 februari vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 175,00

Inschrijven voor

23 januari 2025

Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

NASA/JPL - <http://photojournal.jpl.nasa.gov/catalog/PIA03153> (Wikipedia)

Klimaatverandering en energietransitie

Hoe ziet het energiesysteem van de toekomst eruit?

Het klimaat verandert wereldwijd en ook in Nederland. De gemiddelde temperatuur stijgt, het is te droog of te nat, extreem hete dagen komen vaker voor. Om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te voorkomen zijn in Parijs (2015) klimaatdoelen gesteld. De energietransitie, het overstappen van fossiele brandstoffen op duurzame energiebronnen zoals zon en wind, levert een belangrijke bijdrage.

Het klimaat verandert wereldwijd en ook in Nederland. Om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te voorkomen zijn in Parijs (2015) klimaatdoelen gesteld. De energietransitie levert een belangrijke bijdrage.

In deze collegereeks geven verschillende docenten van kennisinstellingen en het bedrijfsleven een inkijk in verschillende aspecten van de energietransitie. Vragen als: wat is de relatie tussen klimaat(verandering) en energie(transitie)? Waarom is energietransitie nodig? Wat is energie eigenlijk? Welke manieren van vergroening van ons energiesysteem zijn mogelijk? Kan hernieuwbaar gas, als groen gas en groene waterstof aardgas helemaal vervangen? Hoe komt het dat de eerste Europese Hydrogen Valley in Groningen ligt? Welke invloeden heeft geopolitiek op de energietransitie in Nederland.

Er is volop gelegenheid tot het stellen van vragen en interactie.

De colleges door verschillende docenten vinden plaats bij ENTRANCE – Centre of Expertise Energy op de Zernike Campus in Groningen. Bij deze collegereeks is een rondleiding over de energieproeftuin inbegrepen, aansluitend op 1 van de college's. De datum voor de rondleiding wordt kort van te voren bekend gemaakt (weersafhankelijk). Een aanzienlijk deel van de rondleiding is niet geschikt voor mensen die slecht ter been zijn.

Deze collegereeks is zonder veel voorkennis goed te volgen voor iedereen met interesse op dit gebied.

Cursusnummer
25WV-1G27

Coördinatie, rondleiding en clinic

Dr. Tineke van der Meij is werkzaam als (gast)docent bij de Hanzehogeschool en als projectleider bij ENTRANCE. Zij is als coördinator en docent bij verschillende colleges betrokken

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 27 maart t/m 17 april.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 150,00

Cursusprijs is inclusief koffie/thee, rondleiding proeftuin Entrance en clinic 'zelf waterstof maken'.

Inschrijven voor

13 maart 2025

Meer informatie vindt u op
hvonoordnederland.nl

Afbeelding

Proeftuin ENTRANCE door Tineke van der Meij.

Latijn Vervolgcurcus

Zo'n tweeduizend jaar geleden werd Europa beheerst door de Romeinen. Hun cultuur heeft een enorme invloed op Europa gehad: allerlei Romeinse gewoonten en uitvindingen zijn nog steeds terug te vinden in ons dagelijks leven. Doordat Rome een wereldmacht werd, groeide de taal der Romeinen, het Latijn, uit tot de belangrijkste voertaal, waaruit onze voorouders veel woorden overnamen. Nog steeds zit het Nederlands vol met woorden en zinnen, die uit het Latijn afkomstig zijn.

Latijn betekent vooral: kennismaken met de wortels van onze eigen cultuur.

De cursus Latijn, die startte in 2005, wordt bezocht door oud-gymnasiasten, die hun Latijn willen ophalen. We bespreken samen welke schrijver we gaan lezen.

Na Vergilius is in het najaar van 2024 met de cursisten gekozen voor een andere schrijver. Daarmee gaan we verder in het winterseizoen 2025.

Inmiddels is de behandeling van inscripties, die door de cursisten worden ingebracht, een gezellige traditie geworden.

Na elke les wordt als "toetje" naar een film met een Klassiek onderwerp gekeken. Ook een powerpointpresentatie behoort tot de mogelijkheden.

Deze cursus biedt niet alleen de mogelijkheid tot het vertalen van beroemde Latijnse schrijvers, maar ook tot discussie over de interpretatie van de teksten, de effecten van de stilistische middelen en de tijdsomstandigheden, waarin de teksten geschreven zijn. Ruimte dus voor historische en culturele achtergronden.

Als u een redelijke basiskennis van de Latijnse grammatica en syntaxis hebt, kunt u zonder enig bezwaar aanschuiven bij de reeds bestaande groep enthousiastelingen! Onze oud-gymnasiasten merken tot hun vreugde dat hun oude "vergeten" kennis weer komt opborrelen! U weet meer dan u denkt!

Cursusnummer
25WV-1G28

Docent

Drs. Gerry Mulder is classica en heeft jaren Klassieke Talen en Klassieke Culturele Vorming onderwezen. Tegenwoordig geeft ze cursussen Latijn bij HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Werkcollege (10x)

Data

Dinsdag 4 februari t/m
15 april, 18 februari vervalt.

Tijd

13.15-15.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

21 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

Boog van Septimius Severus
([Wikimedia Commons](#)).

Weimar – symbool van de Duitse ‘Geist’

Het stadje Weimar heeft grote symbolische betekenis voor Duitsland: tegenover de ‘Macht’ in Berlijn representeert het de idealistische traditie van de ‘Geist’. De cursus behandelt deze traditie in Weimar, van de Reformatie en de Weimarer Klassik tot en met de werkzaamheid van het Nietzsche-archief en de nazi-periode.

Deze cursus behandelt de geschiedenis van Weimar, met nadruk op vijf perioden waarin Weimar van betekenis werd voor de Duitse geschiedenis:

- 1 De Reformatie: Martin Luther preekt in Weimar en krijgt een schuilplaats in de Wartburg te Ei-senach. Lucas Cranach der Ältere en later Johann Sebastian Bach propageren Luthers leer.
- 2 Het ‘gouden tijdperk’ van de Weimarer Klassik: Goethe, Schiller en Herder ontwerpen een nieuwe humaniteit; de kleine residentie krijgt een Europese uitstraling. (Deze periode vormt het zwaartepunt van de cursus; enkele belangrijke teksten worden behandeld).
- 3 Het ‘zilveren tijdperk’: Franz Liszt inspireert de Europese muzikale avantgarde. Twee vorstinnen van buitenaf stimuleren kunst en wetenschap: Maria Palowna en Sophie van Oranje Nassau.
- 4 De Weimarrepubliek: in 1919 wordt de grondwet voor een democratische republiek ontworpen. Bauhaus ontwikkelt modern design en architectuur.
- 5 (Voor-)geschiedenis van het nationaal-socialisme: het Nietzsche Archiv als bron van nazi-ideeën; Weimar krijgt een nationaal-socialistisch stadsbestuur; concentratiekamp Buchenwald.

Cursusnummer

25WV-1G29

Docent

Drs. Michiel Hagdorn is literatuurwetenschapper, gespecialiseerd in Duitse literatuur, muziek en (cultuur-)geschiedenis. Sinds 1997 is hij docent bij HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 23 januari t/m 3 april, 20 februari vervalt.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

9 januari 2025

Opmerkingen

De docent organiseert van 19-25 mei 2025 een reis naar Weimar; informatie bij de docent: info@michielhagdorn.nl

Meer informatie vindt u op hovoordnederland.nl

Afbeelding

Schloss Weimar mit Schlossturm (Wikipedia).

Leeuwarden

De verbeelding van het 'zelf'

Er zijn weinig woorden die we zo vaak in de mond nemen als het woordje 'ik'. En er lijkt weinig zo vanzelfsprekend als het 'zelf' waarnaar dat woordje verwijst. Onze opvattingen over bewustzijn, persoonlijkheid, zelfontplooiing, vrije wil, verantwoordelijkheid, liefde en burgerschap zijn betekenisloos zonder dat 'ik'. Maar als we gaan nadenken over wat dat 'zelf' is, zien we ons geconfronteerd met een filosofisch mysterie.

Met zijn filosofische one-liner "ik denk, dus ik ben" definieerde Descartes het 'zelf' als een denkende 'substantie'. Sindsdien staat het 'zelf' centraal in de filosofie, maar ook daarbuiten: het westerse denken is in die zin 'ego-centrisch'. Toch heeft de filosofie het 'zelf' op zeer verschillende manieren verbeeld, vanuit diverse invalshoeken en disciplines. De verschillende theorieën vullen elkaar soms aan, maar spreken elkaar minstens zo vaak tegen, waardoor er op de vraag naar wat dat 'zelf' is geen eenduidig antwoord is. Dit leidt in ons dagelijks leven niet zelden tot verwarring. Enerzijds worden we aangespoord tot zelfverwerkelijking en zelfontplooiing, om 'te worden wie we zijn', zonder daarbij ons authentieke zelf te verliezen, of zelfs op zoek te gaan ons 'ware zelf'. Anderzijds houdt de neurologie ons voor dat het 'zelf' en de 'vrije wil' niet bestaan, en dat 'we ons brein zijn'. In deze cursus gaan we in op deze vragen.

Cursusnummer
25WV-2F01

Docent

Drs. Edward van der Tuuk studeerde sociale filosofie, wetenschap & samenleving, en ethiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt cursussen voor HOVO en andere instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 22 januari t/m 2 april, 19 februari vervalt.

Tijd

10.45-12.45 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

8 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovoordnederland.nl

Afbeelding

Psychologyofpower.org

Veranderende machtsverhoudingen, West-Europa tussen 1870 en 1990

Het machtsevenwicht in West-Europa verschuift voortdurend: door de Frans-Duitse oorlog van 1870-1871, de Wereldoorlogen in de twintigste eeuw en ontwikkelingen tijdens de Koude Oorlog. Aan het eind van de negentiende eeuw komen achtergestelde groepen als arbeiders en feministen op voor hun rechten. In het interbellum is er een strijd gaande tussen grote politieke stromingen. Ondertussen verandert ook de rol die West-Europa speelt in de wereld.

In deze cursus worden de politieke en sociaaleconomische ontwikkelingen in West-Europa besproken. Zowel internationaal als nationaal zijn er steeds veranderingen in de machtsbalans. In de loop van twintigste eeuw komen de VS en de SU als grootmachten op en worden de kolonies zelfstandig. Het is duidelijk dat West-Europa in de loop van de twintigste eeuw een andere rol in de wereld is gaan spelen. Binnen Europa is de opstelling van Duitsland steeds van groot belang voor de onderlinge verhoudingen. De nadruk in de cursus zal liggen op vier landen: Duitsland, Engeland, Frankrijk en Nederland. Als het voor de samenhang nodig is worden ook kort andere landen besproken.

Cursusnummer
25WV-2F02

Docent

Drs. Richard de Vries studeerde geschiedenis aan de RUG. Momenteel houdt hij zich bezig met uiteenlopende historische activiteiten.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 12 februari t/m 16 april.

Tijd

11.15-13.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

29 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

'Hark, the Dogs do bark'
([Wikimedia Commons](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hark_the_Dogs_do_bark)).

De koude oorlog

De Koude Oorlog hield de wereld een kleine vijf decennia in een beangstigende greep. De VS en Sovjet-Unie en hun ideologieën stonden lijnrecht tegenover elkaar onder dreiging van atoomgeweld. Toch is het veel ingewikkelder: Na de val van het IJzeren Gordijn gingen archieven open, waardoor een veel genuanceerdere visie mogelijk werd. De huidige 'nieuwe Koude Oorlog' nodigt er toe uit hier opnieuw naar te kijken.

Het wordt steeds duidelijker dat hoewel de tweespalt tussen het door de Verenigde Staten aangevoerde kapitalistische westen en het door de Sovjet-Unie geleide communistische oosten tot de kern van het conflict behoorde, er zeker ook andere verhaallijnen door de koudeoorlogsgeschiedenis heenlopen.

De Koude Oorlog moet worden begrepen binnen een bredere context van de wereldwijde politieke, economische, sociale en culturele ontwikkelingen. Daarbij moet worden opgemerkt dat sommige van die ontwikkelingen al ruimschoots begonnen zijn voordat de Koude Oorlog losbarstte, terwijl andere ontwikkelingen tot de dag van vandaag doorgaan. De Koude Oorlog kan daarom niet enkel worden opgevat als de geschiedenis van de internationale betrekkingen tussen de twee hoofdrolspelers maar moet worden gezien als een hoofdstuk wereldgeschiedenis. De Koude Oorlog is daarmee een geschiedenis die de grenzen van staten overschrijdt.

Uiteraard staan we ook stil bij de overeenkomsten en verschillen met de 'nieuwe koude oorlog' van onze eigen tijd.

Cursusnummer

25WV-2F03

Docent

Dr. Nicolaas A. Kraft van Ermel is historicus, gespecialiseerd in contemporaine geschiedenis van Rusland, Oekraïne en Polen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 28 januari t/m 8 april, 18 februari vervalt.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

14 januari 2025

Opmerkingen

Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan dus ook online worden gevolgd.

Meer informatie vindt u op honoordnederland.nl

Afbeelding

Atoombom (Wikimedia Commons).

De dreigende annexatie van Taiwan door China

President Xi van de Volksrepubliek China verkondigt al jaren heel nadrukkelijk Taiwan te willen annexeren. In zijn visie is Taiwan een afvallige provincie die tot China behoort. Gaat Xi inderdaad een aanval uitvoeren op Taiwan? Dit is één van de centrale vragen in deze spannende cursus. Ook zal duidelijk gemaakt worden dat de kwestie Taiwan geen regionaal probleem is, maar een regelrechte geopolitieke zaak met alle dreigingen en gevaren van dien.

Om zijn uiteindelijke doel, de annexatie van Taiwan, te bewerkstelligen heeft Xi Jinping zijn leger, luchtmacht en vloot de laatste jaren uitvoerig laten oefenen. We zullen een mogelijk annexatiescenario bespreken en de vraag behandelen of Taiwan een mogelijke invasie en annexatie kan weerstaan. Taiwan alléén zal niet in staat zijn zich voldoende adequaat te verdedigen; het eiland is sterk afhankelijk van een massale en supersnelle steun van bondgenoten, de VS en Japan voorop. Maar zal die steun ook verleend worden?

In ieder geval zal een Chinese poging om Taiwan te onderwerpen een ongekend gevaar vormen voor de wereldvrede. De strijd die daarmee gepaard gaat, zal intensiever en schadelijker zijn dan die van de oorlogen in Oekraïne en Gaza.

Er staat veel op het spel in de kwestie Taiwan. Allereerst is er het geopolitieke schaakspel tussen de grootmachten China en de VS met de titel 'machtigste land ter wereld' als inzet. Daarnaast wordt Taiwan gezien als de nieuwe Berlijnse muur: de scheidslijn tussen autocratie en democratie. Tenslotte is een annexatie van Taiwan de ultieme test voor de VS om zijn positie als 'leider van de vrije wereld' al dan niet te verdedigen.

Cursusnummer
25WV-2F04

Docent

Prof. dr. Rien T. Segers is emeritus hoogleraar bedrijfscultuur, van m.n. China en Japan aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is regelmatig voor langere tijd gasthoogleraar in die twee landen.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie en 1 lezing

Data

Maandag 27 januari t/m 24 maart, 10 februari vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 225,00

Inschrijven voor

13 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

The Taiwan Temptation,
foreignaffairs.com

Italiaanse bomen in het Netflix-bos

Wat biedt Netflix zoal aan Italiaanse films, documentaires en series?

Op Netflix is het Italiaanse aanbod overweldigend, bijna intimiderend. In acht colleges worden de cursisten wegwijs gemaakt in dit enorme bos zodat de bomen weer zichtbaar worden. Uitgaande van verschillende thema's zal uw docente achtergrondinformatie verschaffen over een aantal titels opdat de cursisten hun keuzes weloverwogen en makkelijker kunnen bepalen. Een abonnement op Netflix is wenselijk, maar niet noodzakelijk.

Er valt nogal wat te zien. Onder andere: enkele klassieke films van beroemde regisseurs die allerlei prijzen in de wacht hebben gesleept, documentaires over historische gebeurtenissen en actuele ontwikkelingen, (al dan niet harde) 'crime investigation'-series, Commissario Montalbano, interviews met (ex-) maffialeden, pulp (want ook dat staat er op, althans in de optiek van de docente), bestsellers (zoals de films van Sorrentino), nieuwe films en series die speciaal voor Netflix werden gemaakt, familiegeschiedenissen, documentaires over het culinaire leven in Italië ... kortom, stof genoeg!

Natuurlijk wordt de cursisten ruimte geboden voor eigen inbreng. We gaan ervaringen delen, maar vooral veel kijken: in ieder college zal een selectie van drie of vier fragmenten worden getoond. De docente zal deze van achtergrondinformatie voorzien en zal ook de cultureel-historische context schetsen waarin de films werden gemaakt. U kunt achterover leunen en eventueel thuis verder kijken.

Cursusnummer
25WV-2F05

Docent

Drs. Maaïke Dicke was tot voor kort verbonden aan de RUG. Zij heeft een vertaalbureau en geeft privélessen 'Italiaans op maat', zowel in Winsum als in de stad.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 28 januari t/m
25 maart, 18 februari
vervalt.

Tijd

14.00-15.45 uur

Cursusprijs

€ 225,00

Inschrijven voor

6 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Posters *Scialla* en *L'Ultimo Paradiso* (Moviemeter).

De zeggingskracht van de 17 de eeuwse schilderkunst in Nederland

We richten ons in deze cursus op de schilderkunst in de Nederlandse 17e eeuw, en in het bijzonder op de categorieën 'landschap' en 'stilleven'. Wat zeggen deze kunstwerken over de manier waarop de 17e eeuwse burger naar zijn omgeving keek?

Beide thema's waren geliefd bij de Nederlandse burgerij. Men hing graag een landschap of stilleven aan de muur om trots te laten zien aan gasten en soms ook om te praten over de verborgen moralistische boodschappen in het werk.

Programma

College 1 – De Nederlandse landschapsschilderkunst; ontstaan en eerste ontwikkeling

College 2 – De Nederlandse stillevens; ontstaan en eerste ontwikkeling

College 3 – De Nederlandse landschapsschilderkunst; diverse varianten en hun al of niet verborgen betekenis

College 4 – De Nederlandse stillevens; diverse varianten en hun al of niet verborgen betekenis

Cursusnummer

25WV-2F06

Docent

Drs. Loes Rotshuizen studeerde kunstgeschiedenis in Amsterdam en Parijs en doceerde kunst- en cultuurgeschiedenis aan de NHL Hogeschool in Leeuwarden.

Cursusvorm

Hoorcollege (4x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Maandag 3 t/m 24 maart.

Tijd

10.30-12.30 uur

Cursusprijs

€ 125,00

Inschrijven voor

17 februari 2025

Meer informatie vindt u op

honoordnederland.nl

Afbeelding

Ambrosius Bosschaert, Een vaas met bloemen 1618, Mauritshuis (Wikimedia Commons).

Hedendaagse beeldende kunst

De laatste decennia tot 2025

De hedendaagse kunst kenmerkt zich door een enorme pluriformiteit en het verdwijnen van de traditionele grenzen tussen disciplines. Spektakel en entertainment lijken nu geen negatieve betekenis meer te hebben. Zo exposeerde Damien Hirst op de Biënnale van Venetië 2017 een gigantische nep-archeologische opgraving uit zee met de sfeer van een fantasy film.

Vanuit een complexer wordende samenleving verwacht men dat kunstenaars maatschappelijke verschijnselen kritisch adresseren. Ook de groeiende aandacht van de media is niet meer weg te denken op de wijze waarop kunst functioneert. In de laatste decennia is er een rijkgeschakeerd tentoonstellingscircuit ontstaan en in rap tempo zijn musea voor hedendaagse kunst geopend. De ontwikkelingen op het wereldtoneel en de globalisering hebben geleid tot een wereldwijde uitwisseling. In deze context bestuderen we onder andere kunstenaars uit twee culturen, de Chinese kunst en de recente focus op culturele diversiteit, postkoloniale thema's en inclusiviteit.

Verder besteden we aandacht aan de opkomst van de fotografie; kunst in de openbare ruimte; het kunstbeleid van overheden waarin kunstenaars bijvoorbeeld worden uitgenodigd gebiedsontwikkeling te ondersteunen of het toerisme te bevorderen; de nieuwe media (video, internet, animatie, kunst-ervaringen in complete artificiële digitale werelden etc.); het uitbundig citeren van kunstgeschiedenis; cross-overs zoals de grote museale presentaties van design als kunst en de recente behoefte van kunstenaars samen te werken in collectieven.

Cursusnummer
25WV-2F07

Docent

Drs. Johan Holtrop is kunsthistoricus en werk(te) onder andere als tentoonstellingsmaker, criticus, schrijver en doceert bij verschillende instellingen.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x)

Data

Donderdag 13 februari t/m 24 april, 20 februari vervalt

Tijd

14.00-16.15 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

30 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.nordnederland.nl

Afbeelding

Ron Mueck, Couple under an umbrella, 2013, Museum Voorlinden, Wassenaar, foto Antoine van Kaam.

Voorstudie of fini?

Een reis via de ontwikkelingen van 19de-eeuwse Nederlandse kunst(enaars)

Er is de laatste jaren een hernieuwde interesse in 19de-eeuwse kunst. Het heeft zoveel meer te bieden dan de bekende verhalen van onder meer Jozef Israëls, Vincent van Gogh en/of Piet Mondriaan. Tijd voor een kennismaking met divers (onbekende) kunstenaars, de veranderende markt, de opkomst van musea én natuurlijk de relaties met (inter)nationale ontwikkelingen. Welkom in 19de-eeuws Nederland!

Een geheel nieuwe reeks die de diepte induikt van 19de-eeuwse kunst(enaars). De veranderingen volgen elkaar snel op in deze eeuw. Of het nu op het gebied van industrialisatie, vrije tijd of de uitvinding van bijvoorbeeld de fotografie is. Alles heeft invloed op de kunst en datgene wat ze weergeven. Het is echt een eeuw in beweging.

Deze serie beoogt verder te kijken dan de standaardverhalen en standaard kunstenaars. Dat weten we nu wel of kunnen we lezen in verschenen boeken. Laten we vooral eens kijken naar en spreken over al die andere fantastische kunstenaars: mannen én vrouwen. Welke (on)mogelijkheden komen ze tegen op hun pad? Hoe ontwikkelen ze zich? En hoe verhoudt zich dit tot andere kunstenaars?

Zoals de titel al verklapt zullen er vele voorstudies én voltooide kunstwerken te zien zijn.

Cursusnummer
25WV-2F08

Docent

Janita Baron MA (1988) is kunsthistorica, conservator en museumdocent, gespecialiseerd in vrouwelijke kunstenaars (1400-nu) en de lange negentiende eeuw.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Dinsdag 28 januari t/m
8 april, 18 februari vervalt.

Tijd

10.00-11.45 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

14 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Thérèse Schwartze, In het atelier, Portret van Lizzy Ansingh, n.d. (c. 1895)
Houtskool op papier, 95 x 66 cm
Collectie Cora Hollema

Stedentrip I. Flaneren door de kunstgeschiedenis

“Hier komt men om te zien en om gezien te zijn”

Flaneren is oog hebben voor specifieke details én voor de stad als geheel. Zes steden worden bezocht om hun kunst te bekijken en te bestuderen. De reis begint ten tijde van de statige barok en gaat via de zwierige 18de eeuw naar de baanbrekende, moderne 19de en begin 20ste eeuw. In deze tijd vonden tal van nieuwe ontwikkelingen plaats op het gebied van stedenbouw, architectuur, kunst en vormgeving.

Gedreven door de stoommachine onderging Europa in de 19de eeuw een industriële revolutie. Ook door verstedelijking en migratie veranderde de samenleving ingrijpend. Woonde rond 1600 naar schatting nog geen 10% van de wereldbevolking in steden, rond 1900 was dat ruim 20%. De stad stond voor een andere manier van samenleven, van produceren en consumeren. Eisen wat betreft vervoer, hygiëne en vermaak, zorgden voor een nieuwe dynamiek. Hierbij hoorde een nieuwe architectuur en kunst. ‘Stad’ en ‘kunst’ zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Programma

- 1 Het pauselijke Rome in de 16de eeuw
- 2 De handelsstad Amsterdam in de 17de eeuw
- 3 De hofstad Wenen in de 18de eeuw
- 4 Het Parijs van de bourgeoisie in de 19de eeuw
- 5 Barcelona en het modernisme rond 1900
- 6 De metropool New York in de 20ste eeuw.

Cursusnummer
25WV-2F09

Docent

Drs. Margaret Breukink wordt gedreven door haar passie voor kunst. Haar specialiteit is het bieden van een brede cultuurhistorische context.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x)

Data

Donderdag 13 maart t/m 17 april.

Tijd

10.30-12.30 uur

Cursusprijs

€ 187,00 inclusief cursusmateriaal

Inschrijven voor

27 februari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.noordnederland.nl

Afbeelding

Gerrit Berckheyde, De bocht in de Herengracht, 1672, Rijksmuseum, Amsterdam (Wikimedia Commons).

Componeren in de schaduw van God II

De vocale muziek van Johann Sebastian Bach

Gedurende zijn hele arbeidzame leven heeft Johann Sebastian Bach vocale muziek in verschillende genres voor verschillende gelegenheden geschreven. Deze cursus biedt een overzicht van Bachs vocale composities, variërend van de vroegste cantates uit het begin van zijn loopbaan tot de monumentale Mis in b. Er zal speciale aandacht zijn voor de relatie tussen muziek en tekst en voor de liturgische context waarvoor deze cantates werden gecomponeerd.

Net als in de voorgaande cursus over Bachs instrumentale muziek beginnen we met het lutherse koraal, dat in de 17e eeuwse lutherse kerkcantate prominenter aanwezig was dan in Bachs cantates voor de kerkdiensten in Leipzig. We zullen zien welke invloed veranderende opvattingen over de tekst voor de kerkcantates op de jonge Bach hebben gehad.

Het leeuwendeel van Bachs kerkelijke vocale muziek ontstond in de eerste jaren van Bachs ambtstermijn in Leipzig. Niet alleen het grote merendeel van de kerkelijke cantates, maar ook de Johannes-Passion en de Matthäus-Passion en de motetten (met het koraal het oudste genre in de lutherse kerkmuziek). Uit de latere jaren dateren het Weihnachts-Oratorium, de grote Mis in b (ook wel 'Hohe Messe' genoemd) en vier korte missen. Verspreid over zijn loopbaan componeerde Bach eveneens diverse wereldlijke cantates voor verjaardagen in vorstenhuizen, waaraan Bach was verbonden, of ten bate van handelaren in de rijke handelsstad Leipzig.

Cursusnummer
25WV-2F10

Docent

Dr. Marcel S. Zwitser studeerde muziektheorie en muziekwetenschap en promoveerde op een interdisciplinair proefschrift. Sinds 2000 verzorgt hij cursussen voor HOVO.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Woensdag 22 januari t/m 2 april 2025, 19 februari vervalt.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

8 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.norderland.nl

Afbeelding

Johann Sebastian Bach door Hausmann, 1748, detail.
([Wikimedia Commons](#))

De zingende revolutie

Hoe Estland, Letland en Litouwen weer onafhankelijk werden

Toen de Sovjet-Unie in 1991 uit elkaar viel ontstonden er niet 15 nieuwe landen, omdat Estland, Letland en Litouwen al in 1918 onafhankelijk waren geworden. Zij werden echter in 1940 brutaal geannexeerd door de Sovjet-Unie en verdwenen een halve eeuw lang van de landkaart. Pas met de hervormingen van Gorbatsjov (vanaf 1985) lukte het deze landen in 1991 om hun vrijheid met succes te bevechten.

Om de EU-, NAVO- en euro-landen Estland, Letland en Litouwen – die vaak als ‘Baltische staten’ worden samengevat – te begrijpen, is een kijkje in hun (jongste) geschiedenis essentieel. Hoe hebben de mensen de gruwelijke bezetting door de Sovjet-Unie in 1940 ervaren, hoe hebben ze de lange sovjetijd overleefd, en hoe konden ze in de tweede helft van de jaren '80 op vreedzame wijze hun onafhankelijkheid herstellen? Dit laatste proces heeft de bijnaam ‘Zingende revolutie’ gekregen. Het maakt duidelijk dat hun eigen nationale cultuur, waarin zingen een prominente plek inneemt, daar een grote rol bij speelde.

Veel historische en persoonlijke achtergrond is ook in literaire teksten te vinden. Daarom komen twee moderne romans uit Estland en Letland aan bod, die recentelijk in Nederlandse vertaling zijn verschenen. Tevens worden overeenkomsten en verschillen in de politieke ontwikkeling van de drie landen toegelicht, met behulp van veel beeldmateriaal en eigen ervaringen van de docent.

Cursusnummer
25WV-2F11

Docent

Prof. dr. Cornelius Hasselblatt was van 1998 t/m 2014 hoogleraar Fins-Oegrische talen en culturen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 23 januari
t/m 20 maart, 20 februari
vervalt.

Tijd

11.00-12.45 uur

Cursusprijs

€ 225,00

Inschrijven voor

9 januari 2025

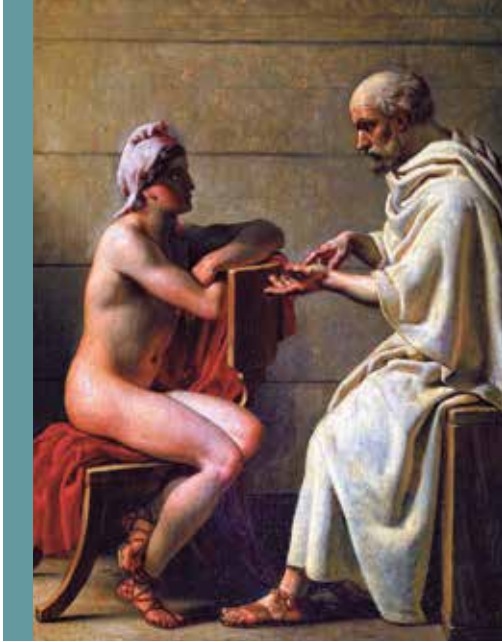
Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

De Baltische weg
([Wikimedia Commons](#)).

'Alkibiades' van Ilja Leonard Pfeijffer

Context en achtergronden

In deze cursus zal de achtergrond worden belicht van Pfeijffers 'gedocumenteerd-historische' roman. We zullen ons verdiepen in de politieke situatie van Alkibiades' tijd en de voorafgaande ontwikkelingen in het Athene van de 5e eeuw v.Chr., een periode van turbulente ontwikkelingen in de Atheense democratie.

We bezien het ontstaan en de ontwikkeling van de democratische verhoudingen, waarbij de komediedichter Aristophanes enkele briljante stukken ten tonele voerde over de demagogie die een overheersende rol ging spelen in de volksvergadering, de rol van de politicus Alkibiades, de (vormen van de) Griekse seksualiteit, de mysterieculen, de filosofen in zijn omgeving (met name Socrates) enz. Dit alles vergezeld van powerpoint en literatuurfragmenten in Nederlandse vertaling.

Uiteraard is het niet de bedoeling om alle bronvermeldingen die Pfeijffer opsomt in ruim honderd pagina's, na te gaan: deze cursus biedt vooral diegenen voor wie deze belangrijke periode in de wereldgeschiedenis relatief onbekend is, een kader om hierop meer zicht te krijgen. Voor wie *Alkibiades* nog moet gaan lezen is de cursus een mooie opmaat, en diegenen die het boek gelezen hebben, zullen het caleidoscopisch beeld dat Pfeijffer presenteert, nog beter kunnen plaatsen.

Cursusnummer
25WV-2F12

Docent

Dr. Henk Schoonhoven was universitair docent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt al vele jaren cursussen voor HOVO.

Cursusvorm

Werkcollege (6x)

Data

Woensdag 5 februari t/m
19 maart, 19 februari
vervalt.

Tijd

14.00-16.00 uur

Cursusprijs

€ 175,00

Inschrijven voor

22 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovo.noonederland.nl

Afbeelding

Socrates en Alcibiades,
Christoffer Wilhelm
Eckersberg (Wikimedia
Commons).

HOVO en Natuurmuseum Fryslân

Evolutie in beeld

Deze korte cursus wordt aangeboden in samenwerking met het Natuurmuseum Fryslân. Het betreft een korte cursus van twee lezingen en een uitgebreide rondleiding door het museum. Hoewel er in het museum veel aandacht is voor kinderen heeft het museum ook voor volwassenen genoeg te bieden.

Het zwaartepunt van de collectie ligt vanouds bij de vogels. Andere specialiteiten van het museum zijn nachtvlinders en schelpen, maar ook andere insectengroepen, het herbarium, de zoogdieren en de zwerfstenen vormen belangrijke collectieonderdelen. Daarnaast is er in het museum aandacht voor evolutie en dan met name voor de verwantschap tussen vogels en dinosaurussen.

Tijdens de eerste bijeenkomst spreekt Peter Koomen, hoofd collecties Natuurmuseum, over 'Evolutie, van eerste cel tot laatste mens'. In een middag neemt hij 4,6 miljard jaar onder de loep!

Het tweede college wordt gegeven door Dennis Voeten, paleontoloog en conservator van Natuurmuseum Fryslân. Hij richt zich op de evolutie van de vogels en hun oorsprong.

De reeks wordt afgesloten met een rondleiding door Glynis van Leijen.

Cursusnummer

25WV-2F13

Docenten

Peter Koomen, Hoofd collecties Natuurmuseum Fryslân.
Dennis Voeten, Paleontoloog en Conservator van Natuurmuseum Fryslân.
Glynis van Leijen, Hoofd Commerciële Zaken

Cursusvorm

Lezing (2x) inclusief uitgebreide rondleiding door het museum.

Data

Donderdag 6 t/m 20 maart

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 50,00
Gereduceerde cursusprijs, inclusief koffie/thee, exclusief toegang tot het museum.

Inschrijven voor

20 februari 2025

Meer informatie vindt u op hovo.noonederland.nl

Afbeelding

Dinosaur fossil on rough stone formation (Pexels.com).

Assen

80 jaar vrijheid in Drenthe

In 2025 is het 80 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd van de Duitse bezetter. Ter gelegenheid van dit bijzondere jaar organiseert de HOVO in samenwerking met het Drents Archief een reeks hoorcolleges waarin vier gerenommeerde sprekers vertellen over onderzoek dat zij recentelijk hebben verricht op het gebied van de Tweede Wereldoorlog. In de hoorcolleges komen verschillende onderwerpen aan bod, waaronder collaboratie, de activiteiten van de Sicherheitsdienst in Drenthe, de collectie van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork en de rol van vrouwen in het verzet.

In het eerste college vertelt journalist bij Trouw Maarten van Gestel over de beruchte NSB'er Jacob Luitjens. Hoe kijkt de laatste NSB'er van Nederland terug op de daden uit zijn verleden?

Na het college over Luitjens staan in het tweede college de oorlogsmisdagen van de Duitse Sicherheitspolizei centraal. Historicus Marcel Zantingh deed onderzoek hiernaar. Zijn boek 'Mensenjacht' verscheen in oktober 2024.

Onderzoeker José Martin vertelt in het derde college over het collectieplatform Westerbork Digitaal, dat een uniek en indringend beeld geeft van het kamp en de mensen die er verbleven, werkten of gevangen werden gehouden.

In het laatste college staat de rol van vrouwen in het verzet centraal. Hoewel vrouwen een cruciale rol speelden in het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog, kreeg hun bijdrage lange tijd weinig erkenning. Historica en journalist Rianne Oosterom deelt tijdens het college haar bevindingen over de vrouwen die betrokken waren bij de illegale verzetskrant Trouw, waarbij ze ook op enkele Drentse verzetsvrouwen stuitte.

Deze cursus wordt aangeboden in samenwerking met het Drents Archief.

Cursusnummer
25WV-3D01

Docenten
Maarten van Gestel,
Marcel Zantingh,
José Martin en
Rianne Oosterom

Cursusvorm
Hoorcollege (4x) met
ruimte voor vragen en
discussie.

Data
Maandag 3 februari t/m
3 maart, 17 februari vervalt.

Tijd
14.00-16.00 uur

Cursusprijs
€ 50,00

Inschrijven voor
20 januari 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding
Bevrijding van Assen

De dreigende annexatie van Taiwan door China

President Xi van de Volksrepubliek China verkondigt al jaren heel nadrukkelijk Taiwan te willen annexeren. In zijn visie is Taiwan een afvallige provincie die tot China behoort. Gaat Xi inderdaad een aanval uitvoeren op Taiwan? Dit is één van de centrale vragen in deze spannende cursus. Ook zal duidelijk gemaakt worden dat de kwestie Taiwan geen regionaal probleem is, maar een regelrechte geopolitieke zaak met alle dreigingen en gevaren van dien.

Om zijn uiteindelijke doel, de annexatie van Taiwan, te bewerkstelligen heeft Xi Jinping zijn leger, luchtmacht en vloot de laatste jaren uitvoerig laten oefenen. We zullen een mogelijk annexatiescenario bespreken en de vraag behandelen of Taiwan een mogelijke invasie en annexatie kan weerstaan. Taiwan alléén zal niet in staat zijn zich voldoende adequaat te verdedigen; het eiland is sterk afhankelijk van een massale en supersnelle steun van bondgenoten, de VS en Japan voorop. Maar zal die steun ook verleend worden?

In ieder geval zal een Chinese poging om Taiwan te onderwerpen een ongekend gevaar vormen voor de wereldvrede. De strijd die daarmee gepaard gaat, zal intensiever en schadelijker zijn dan die van de oorlogen in Oekraïne en Gaza.

Er staat veel op het spel in de kwestie Taiwan. Allereerst is er het geopolitieke schaakspel tussen de grootmachten China en de VS met de titel 'machtigste land ter wereld' als inzet. Daarnaast wordt Taiwan gezien als de nieuwe Berlijnse muur: de scheidslijn tussen autocratie en democratie. Tenslotte is een annexatie van Taiwan de ultieme test voor de VS om zijn positie als 'leider van de vrije wereld' al dan niet te verdedigen.

Cursusnummer
25WV-3D02

Docent

Prof. dr. Rien T. Segers is emeritus hoogleraar bedrijfscultuur, van m.n. China en Japan aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is regelmatig voor langere tijd gasthoogleraar in die twee landen.

Cursusvorm

Hoorcollege (8x) met ruimte voor vragen en discussie en 1 lezing.

Data

Dinsdag 28 januari t/m 25 maart, 11 februari vervalt.

Tijd

10.00-12.00 uur

Cursusprijs

€ 225,00

Inschrijven voor

4 februari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

The Taiwan Temptation,
foreignaffairs.com

Bolwerk van spionnen

Berlijn in de Koude Oorlog vroeger en nu

Spionage, geheime codes, dubbelagenten en verraad. Het enorme aantal boeken en films over de Koude Oorlog bewijst hoezeer deze altijd tot de verbeelding heeft gesproken. Sinds de Oekraïneoorlog is dit onderwerp actueler dan ooit. Wat gebeurde er nadat de geallieerden Berlijn in 1945 in vier bezettingszones hadden verdeeld? Hoe bespioneerden zij elkaar? En wat maakt Berlijn volgens de Duitse veiligheidsdienst nu opnieuw ‘hoofdstad van spionnen’?

Geen andere Europese metropool symboliseert de turbulente Koude Oorlog zozeer als het gedeelde Berlijn. Wederzijdse spionage was daarbij cruciaal en markante kernpunten daarvan worden in deze colleges belicht. Al in 1946 mochten de West-Duitsers vanwege de strijd tegen het communisme weer een buitenlandse inlichtingendienst opzetten. We bespreken spionnen en schandalen van deze Organisatie Gehlen, later de Bundesnachrichtendienst (BND). Ook andere geheime diensten komen aan bod.

West-Berlijn groeide uit tot spionerend oog achter het IJzeren Gordijn. In dat verband bespreken we o.a. de Russische blokkade in 1948 en de legendarische Luchtbrug alsmede Kennedy's bezoek in 1963. Befaamde overblijfselen van het wankel evenwicht in de Koude Oorlog zijn het Amerikaans-Britse afluisterstation op de Teufelsberg en de Glienicke brug, waar men spionnen uit Oost en West ruilde. Afsluitend krijg je een kijkje in huidige verbluffende spionageaffaires in Berlijn en Duitsland. De colleges worden rijkelijk geïllustreerd met powerpointbeelden en bijzondere romans en films.

Cursusnummer

25WV-3D03

Docenten

Dr. Marianne Vogel is persoonlijke coach en literatuurwetenschapper. Haar specialiteiten zijn literatuur- en cultuuranalyse, zingeving en creatieve omgang met problemen.

Cursusvorm

Hoorcollege (6x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 30 januari t/m 13 maart, 20 februari valt.

Tijd

11.15-13.00 uur

Cursusprijs

€ 175,00

Inschrijven voor

16 januari 2025

Meer informatie vindt u op
honoordnederland.nl

Afbeelding

Cold War spy Berlin,
([Wikimedia Commons](#)).

Impressionisme & context

Ontdek het internationale verhaal

Het Impressionisme is een herkenbare stroming die onder vele museumbezoekers bijzonder geliefd is. Tijd om deze kunst in een bredere context te plaatsen van vriendschappen én wedijver, de kunsthandel, de Salon en de invloed van fotografie. En laten we vooral ook kennismaken met de vele vrouwelijke Impressionisten in de westerse kunstgeschiedenis!

Het Impressionisme geeft ons een indrukwekkend tijdsbeeld: maatschappelijke omwentelingen, uitvindingen, een veranderend straatbeeld én de opkomst van de kunsthandel en het toerisme. Al deze onderwerpen, en meer persoonlijke verhalen van de uiteenlopende kunstenaars, komen aan bod tijdens deze reeks. Want wat zijn eigenlijk de (on)mogelijkheden waar ze tegen aan lopen?

Hoewel Berthe Morisot de eerste Impressioniste is, blijven we natuurlijk niet alleen in La douce France. We reizen onder meer naar België, de Scandinavische landen en de VS. Om in de woorden van kunsthandelaar Durand-Ruel te blijven: 'The Americans do not laugh, they buy.'

Tijdens deze interactieve cursus gaan we samen hardop (leren) kijken naar de uiteenlopende schilderijen. Wat zien we? Wat roept het bij ons op? Waar doet het ons aan denken? Zo leren we deze kunstwerken nog beter kennen, waarderen én in de bredere context plaatsen.

Cursusnummer

25WV-3D04

Docent

Janita Baron MA (1988) is kunsthistorica, conservator en museumdocent, gespecialiseerd in vrouwelijke kunstenaars (1400-nu) en de lange negentiende eeuw.

Cursusvorm

Hoorcollege (10x) met ruimte voor vragen en discussie.

Data

Donderdag 30 januari t/m 10 april, 20 februari vervalt.

Tijd

10.45-12.30 uur

Cursusprijs

€ 275,00

Inschrijven voor

16 januari 2025

Meer informatie vindt u op
huvonoordnederland.nl

Afbeelding

(detail van) Berthe Morisot, Au bord du lac, 1883, o/d, Musée Marmottan Monet. Foto Janita Baron.

Zomer

Plantenecologie en biodiversiteit

Planten in relatie tot hun omgeving

Planten zijn als voedselproducenten de spil van de biodiversiteit. Hoe planten functioneren hangt af van een groot aantal factoren en relaties, die daarmee ook bepalend zijn voor de biodiversiteit. Inzicht in deze factoren is nodig om te kunnen begrijpen waarom biodiversiteit achteruitgaat en hoe je dit kunt tegengaan en hoe je de biodiversiteit kunt herstellen, bijvoorbeeld door middel van natuur(herstel)beheer en natuurontwikkeling. Elk college bestaat uit een presentatie en een rondleiding - in groepen - buiten door een deel van Hortus Haren.

In de collegereeks komen begrippen aan de orde als geografische verspreiding van soorten, milieufactoren, nutriënten, voortplanting en verspreiding, vestiging en groei, concurrentie, vegetatietypen en vegetatiedynamiek. De ecologie van dieren wordt besproken, voor zover deze in relatie staat met planten (vraat, bestuiving, zaadverspreiding). Er wordt ingegaan op de gevolgen van menselijke invloed en een aantal op dit moment relevante veranderingen in het milieu, zoals gevolgen van klimaatverandering, stikstofproblematiek en bestrijdingsmiddelengebruik.

Voor deze cursus moet u redelijk goed ter been zijn. Het tweede deel van elk college bestaat uit een rondgang buiten, door verschillende onderdelen van de Hortus. Het college is op een bovenverdieping, hier is geen lift aanwezig.

Cursusnummer

25ZV-Z01

Docenten

Dr. Roel Strijkstra heeft Ecologie gestudeerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Momenteel is hij werkzaam als docent ecologische advisering bij Hogeschool Van Hall Larenstein. Dr. Tineke van der Meij is werkzaam als (gast)docent bij de Hanzehogeschool en als projectleider bij ENTRANCE. Zij is als coördinator en docent bij verschillende colleges betrokken.

Cursusvorm

Hoorcollege (4x)

Data

Meerdere dagen: 3, 5, 10 en 12 juni 2025

Tijd

10.30-12.30 uur

Cursusprijs

€ 167,50

Cursusprijs inclusief koffie/thee en een jaarabonnement voor 2025 voor de Hortus

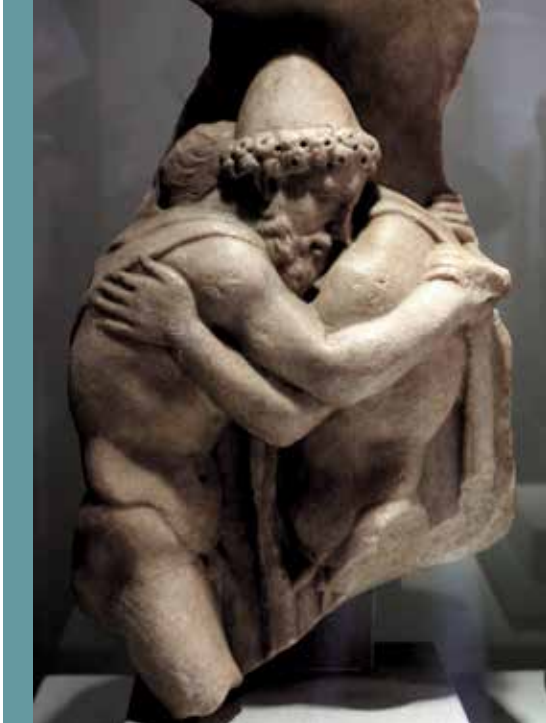
Inschrijven voor

20 mei 2025

Meer informatie vindt u op hovo.noordnederland.nl

Homerus' Odyssee – het verhaal van identiteitsverlies tot statuserstel

Na Troje's val verdwenen, na 20 jaar terug

Veel episodien en karakters uit de Odyssee zijn niet meer weg te denken uit de Europese muziek (Monteverdi), beeldende kunsten of literatuur (Kavafis' Ithaka, Garnt Stuivelings Nu de grote dingen verdwijnen). In deze cursus nemen we kennis van de zwerftochten van Odysseus, hoe hij na twintig jaar terugkeert op Ithaca en daar behoudzaam maar slim zijn positie herwint bij zijn geliefden.

Dit heldendicht uit de 8e/7e eeuw v.Chr. is een verhaal met meerdere 'lagen'. We zullen aandacht besteden aan de eigenaardigheden en subtiliteiten van compositie en verteltechniek - bijvoorbeeld zoals een geleerde opmerkt over het begin: 'Wij zien de vrijers en hoe ze dag na dag hun gang gaan, we zien Penelope, haar verdriet, haar eenzaamheid en de invloed die zij op hen heeft. We zien Telemachus die de last van hun aanwezigheid voelt maar die niet in staat is om zichzelf daarvan te bevrijden. En dan, heel rustig en zo rustig dat wij eerst niet zien wat de bedoeling is, begint de hand der goden te bewegen en te werken in de chaos'. Wij zullen zien hoe de hand der goden zich geleidelijk aan gaat mengen in dit verhaal van verlies van identiteit tot herstel van status.

Cursusnummer
25ZV-Z02

Docent

Dr. Henk Schoonhoven was universitair docent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij verzorgt al vele jaren cursussen voor HOVO.

Cursusvorm

Werkcollege (5x)

Data

Meerdere dagen: 23 t/m 27 juni.

Tijd

11.00-13.00 uur

Cursusprijs

€ 150,00

Inschrijven voor

9 juni 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

Fragment van een sarcofaag met Odysseus en Laertes (Wikimedia Commons).

Johannes Vermeer

Het Rijksmuseum had in 2023 een unieke tentoonstelling met vrijwel het gehele oeuvre van Johannes Vermeer. De belangstelling was zo groot dat maar een klein deel van de belangstellenden de kans kreeg de tentoonstelling te zien. Deze lezing is een herkansing voor eenieder die geïnteresseerd is in zijn oeuvre en de laatste stand van zaken in het materieeltechnisch onderzoek.

Over Vermeer zelf is weinig bekend, maar van zijn werk weten we steeds meer, vooral door nieuwe technologie, ontdekkingen over hoe hij de camera obscura gebruikte, bronnenonderzoek en door schilders die voor hem van belang waren zoals Pieter de Hooch. Vermeer was katholiek en zijn hele oeuvre is doordeesemd van de theologisch-moralistische literatuur van de Jezuïeten uit zijn directe omgeving in Delft.

Hoewel Vermeer vanaf 1657 scènes uit het gewone leven gaat schilderen probeert hij daar ook steeds bovenuit te stijgen door impliciete moraliserende boodschappen. Zijn tragiek schuilt er deels in dat zijn schilderkunstige inventies om het werk naar een hoger niveau te tillen waarschijnlijk te weinig werden opgemerkt door tijdgenoten. Daarbij werd de instorting van de kunstmarkt in het Rampjaar hem fataal. Na zijn herontdekking begin 20e eeuw ontstond er een ware Vermeer-manie en dat werd ook de voedingsbodem voor vervalsingen. Recent zien we geavanceerde restauraties en worden er ook knopen doorgehakt over toeschrijvingen.

Cursusnummer
25ZV-Z03

Docent

Drs. J. Holtrop is kunsthistoricus en werkt als docent voor verschillende instellingen waaronder HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Lezing (1x)

Data

Maandag 23 juni 2025

Tijd

14.00-16.15 uur

Cursusprijs

€ 30,00

Inschrijven voor

9 juni 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

*Johannes Vermeer,
De Melkmeid, 1658- 60,
Rijksmuseum &
infraroodscan.*

Victoriaanse schilders en Alma-Tadema

Het Fries Museum heeft de grootste collectie van Alma-Tadema in Nederland. Toch is dat maar beperkt want de beroemde Fries woonde vrijwel zijn hele leven in Londen, het hart van het Britse wereldrijk. Ook de Brit John W. Waterhouse maakte in het belle époque furore met zijn virtuoze voorstellingen van legendes met mysterieuze vrouwen.

In Parijs, de hoofdstad van de kunst, waren de victoriaanse schilders ook de best betaalde schilders van die tijd. De victoriaanse moraal, moderne reproductietechnieken en het 'historisme' leidde tot een grote belangstelling voor 'correct weergegeven' onderwerpen uit de geschiedenis en mythologie. De nieuwe klasse van steenrijke ondernemers gaven een enorme impuls aan de kunstmarkt. Kunstenaars investeerden ook grote bedragen in de inrichting van hun villa's, waarmee iemand als Alma-Tadema leidend werd in goede smaak en cultureel besef. Aan dat succes kwam vrij abrupt een einde met de doorbraak van de moderne kunst en de Eerste Wereldoorlog. Critici deden het victoriaanse schilderen af als behaagziek en verouderd, maar sinds de jaren tachtig van de twintigste eeuw is het tij gekeerd. Zo is 'The Lady of Shalott' van Waterhouse al jaren de best verkopende ansichtkaart van het Tate Britain.

In deze lezing kijken we naar de meest aansprekende victoriaanse schilders zoals Alma-Tadema en Waterhouse, Jean-Léon Gérôme, James Tissot en de Amerikaan John Singer Sargent.

Cursusnummer

25ZV-Z04

Docent

Drs. J. Holtrop is kunsthistoricus en werkt als docent voor verschillende instellingen waaronder HOVO Noord-Nederland.

Cursusvorm

Lezing (1x)

Data

Donderdag 26 juni 2025

Tijd

14.00-16.15 uur

Cursusprijs

€ 30,00

Inschrijven voor

12 juni 2025

Meer informatie vindt u op
hovonoordnederland.nl

Afbeelding

John William Waterhouse, The Lady of Shalott, 1888, Tate Britain (Wikimedia Commons).

Inschrijfprocedure

Inschrijven voor lezing of cursus

Via de website van HOVO Noord-Nederland kunt u zich inschrijven voor een cursus of lezing. U dient hiervoor eerst een account aan te maken. Na het aanmaken van uw account kunt u zich inschrijven voor de cursus(sen) van uw keuze. Via uw account heeft u inzage in alle informatie betreffende uw cursus.

Na de inschrijving voor uw cursus ontvangt u per mail een bevestiging van uw inschrijving en de factuur. Mocht u deze inschrijfbevestiging niet ontvangen, stuurt u dan een berichtje naar hovo@rug.nl.

Definitieve cursusbevestiging

Bij elke cursus staat een uiterste inschrijfdatum. Uiterlijk 3 dagen na deze uiterste inschrijfdatum ontvangt u in uw mailbox de definitieve cursusinformatie. Krijgt u deze cursusinformatie niet, stuurt u dan ter controle een berichtje naar hovo@rug.nl.

Annulering

U kunt een cursus annuleren tot de uiterste inschrijfdatum. Er worden dan wel administratiekosten (€ 20,-) in rekening gebracht. Het eventueel al betaalde cursusgeld (minus de administratiekosten) wordt dan aan u terugbetaald. Bij een annulering na de uiterste inschrijfdatum wordt 50% van de cursusprijs in rekening gebracht. Vanaf de dag voor aanvang van de cursus is annuleren niet meer mogelijk.

Annuleren kan alléén schriftelijk, via de mail of per brief, onder vermelding van uw eigen gegevens, het bankrekeningnummer waarop u heeft betaald en de titel en code van de cursus.

Annulering door HOVO

Als een cursus door onvoldoende aanmeldingen niet door kan gaan, sturen we u zo snel mogelijk na de peildatum (de uiterste inschrijfdatum) bericht. In andere gevallen, bijvoorbeeld bij ziekte van de docent, laten we dat per omgaande weten. Als een cursus geen doorgang vindt, krijgt u het reeds betaalde cursusgeld uiteraard zo snel mogelijk teruggestort.

Algemene voorwaarden

Inschrijving voor lezing of cursus

Via de website van HOVO Noord-Nederland kunt u zich inschrijven voor een cursus of lezing. U dient hiervoor eerst een account aan te maken. Na het aanmaken van uw account kunt u zich inschrijven voor de cursus(sen) van uw keuze.

Via uw account heeft u inzage in alle informatie betreffende uw cursus. Op de deelnemerslijst staan alleen de naam en woonplaats van de cursisten vermeld.

Na de inschrijving voor uw cursus ontvangt u per mail een bevestiging van uw inschrijving en de factuur.

De definitieve cursusgegevens ontvangt u enkele dagen na de uiterste inschrijfdatum.

Cursuskosten

De cursusprijs, en de eventuele kosten van het cursusmateriaal, staan vermeld bij de desbetreffende cursus. De cursusprijs is inclusief 21% btw. Met uw inschrijving voor een cursus gaat u een betalingsverplichting aan. De factuur ontvangt u meteen bij uw inschrijving.

U kunt het bedrag voldoen door via iDeal te betalen of door overmaking van het bedrag, onder vermelding van het factuurnummer, vóór de op de factuur vermelde uiterste betaaldatum.

Annulering

U kunt een cursus annuleren tot de in de cursusgids vermelde uiterste inschrijfdatum. Er worden dan wel administratiekosten (€ 20,-) in rekening gebracht. Het eventueel al betaalde cursusgeld (minus de administratiekosten) wordt dan aan u terugbetaald.

Bij een annulering na de uiterste inschrijfdatum wordt 50% van de cursusprijs in rekening gebracht. Vanaf de dag voor aanvang van de cursus is annuleren niet meer mogelijk.

Annuleren kan alléén schriftelijk, via de mail of per brief, onder vermelding van uw eigen gegevens, het bankrekeningnummer waarop u heeft betaald en de titel en code van de cursus.

Annulering door HOVO Noord-Nederland

Als een cursus door onvoldoende aanmeldingen niet door kan gaan, sturen we zo snel mogelijk na de peildatum (de uiterste inschrijfdatum) bericht. In andere gevallen, bijvoorbeeld bij ziekte van de docent, laten we dat per omgaande weten.

Als een cursus geen doorgang vindt, krijgt u het reeds betaalde cursusgeld uiteraard zo snel mogelijk volledig teruggestort.

Korting op de cursusprijs

Als dit noodzakelijk is kunt u van het Steunfonds HOVO Noord-Nederland een korting op het cursusgeld krijgen voor één cursus per programma. Er is geen korting mogelijk op het cursusmateriaal.

Bij een bruto gezinsinkomen lager dan € 25.000,- per jaar is een korting mogelijk van 50% op de in de studiegids genoemde cursusprijs. Bij uw kortingsaanvraag dient u een financieel bewijsstuk mee te sturen waaruit uw jaarinkomen is af te leiden.

De schriftelijke aanvraag voor de korting, met bewijsstuk, dient voor de uiterste inschrijfdatum bij ons aanwezig te zijn. Het kortingsbedrag ter hoogte van 50% van het door u vooruitbetaalde cursusgeld wordt dan aan u overgemaakt.

Aansprakelijkheid

De in de studiegids vermelde gegevens kunnen aan wijzigingen onderhevig zijn zonder dat het bestuur van HOVO Noord-Nederland hiervoor aansprakelijk gesteld kan worden.

HOVO Noord-Nederland kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade aan personen en/of eigendommen, noch voor vermissing van persoonlijke goederen, door welke oorzaak dan ook ontstaan voor, tijdens en na de door HOVO Noord-Nederland georganiseerde activiteiten.

HOVO

Noord-Nederland

Bezoekadres

Oude Boteringestraat 34
9712 GK Groningen
kamer 0014

Postadres

Postbus 72
9700 AB Groningen

Telefoon: (050) 363 65 97
E-mail: hovo@rug.nl
Rek.nr. NL20 RABO 0122848934

www.hovonoordnederland.nl